

Els drets humans a la ciutat

Adaptació de les normatives
municipals a la Carta Europea

Col·lecció **Documents de Treball**

Els drets humans a la ciutat

Adaptació de les normatives
municipals a la Carta Europea

Els drets humans a la ciutat

Adaptació de les normatives
municipals a la Carta Europea

Col·lecció **Documents de Treball**

Sèrie_Igualtat i Ciutadania, 7

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

© Diputació de Barcelona
Setembre de 2008

Disseny i producció: Direcció de Comunicació
de la Diputació de Barcelona

Impressió:

ISBN: 978-84-9803-297-0

Dipòsit legal: BI-2564-2008

Índex

Presentació	7
Introducció	9
La vinculació de les ciutats a la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat	10
La Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans de la Diputació de Barcelona	12
Grup de treball sobre l'adaptació de les normatives municipals a la Carta Europea	13
Guia metodològica. Aproximació per a l'aplicació de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat a les normatives municipals	14
Propostes de desenvolupament dels articles de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat en el marc normatiu local	21
Consideracions prèvies i comunes a tots els àmbits d'actuació dels governs locals	21
Part I. Disposicions generals	22
Part II. Drets civils i polítics de la ciutadania local	28
Part III. Drets econòmics, socials, culturals i ambientals de proximitat	35
Part IV. Els drets relatius a l'Administració democràtica local	51
Part V. Mecanismes de garantia dels drets humans de proximitat	54
Disposició final	58
Disposicions addicionals	59
Annex. Normatives de referència	61

Presentació

A la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat, els pobles i les ciutats signatàries es comprometeren a incorporar en l'ordenament local els principis, les normes i els mecanismes de garantia previstos en el text amb la finalitat de fomentar i protegir els drets humans de proximitat.

La Diputació de Barcelona recollí aquest compromís i impulsà una anàlisi exhaustiva de les disposicions i ordenances municipals, i també del grau de relació dels principis de la Carta amb els diferents àmbits d'acció del govern local. El resultat n'és la publicació que teniu a les mans, on es recullen un conjunt d'orientacions per facilitar aquesta incorporació dins de l'ordenament local dels principis i les normes que la Carta Europea estableix.

Aquesta feina ha estat realitzada en el marc d'un grup de treball format per representants electes i personal tècnic de diversos ajuntaments adherits a la Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans; del Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Barcelona; de l'Institut de Drets Humans de Catalunya i d'un equip tècnic de la Diputació de Barcelona.

Vull agrair molt sincerament la col·laboració de totes les persones que han fet possible aquesta guia per la seva dedicació, esforç i compromís en crear una eina innovadora i pràctica que ens permeti avançar en la construcció d'uns pobles i unes ciutats més igualitàries i inclusives.

Xavier Amor Martín

Diputat delegat de Participació Ciutadana
Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona

Introducció

La redacció i divulgació de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat i la posterior adhesió a aquesta de molts ajuntaments han posat de manifest el seu valor com a referent per a l'actuació dels diferents agents que operen a la ciutat i per al foment de la relació entre ells. Els ajuntaments en primer lloc, però també el conjunt de la ciutadania amb els seus mecanismes de participació i representació, troben en la Carta un marc que permet orientar les seves polítiques.

Però, què és la Carta?

- És un instrument polític i jurídic que vol promoure els drets humans, amb la plena efectivitat dels drets civils, polítics, econòmics, culturals, socials i ambientals en l'àmbit de les ciutats.
- Aspira a posar l'èmfasi de les polítiques municipals en els valors de convivència, cohesió i igualtat, per tal d'afavorir que tots els habitants de la ciutat gaudeixin dels seus drets.
- El seu interès és reforçar l'estatut de ciutadania per a tots els habitants de la ciutat, sense cap discriminació per raó del color, l'edat, el sexe, l'opció sexual, la llengua, la religió, les opinions polítiques o l'origen nacional o social. Vol que en aquest espai públic de convivència i solidaritat que és la ciutat s'hi pugui desenvolupar el dret a una vida en condicions de benestar congruents amb el respecte a la dignitat humana.

La Carta va néixer l'any 1998, quan, amb motiu del 50è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, diverses ciutats europees es van reunir a la ciutat de Barcelona amb l'objectiu de reflexionar al voltant del paper dels ens locals en la defensa i protecció dels drets fonamentals de la ciutadania. Aquesta primera trobada va ser el punt de partida per avançar cap a l'elaboració de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

Dos anys més tard, la ciutat de Saint-Denis va organitzar la 2a Conferència Europea, i allà les ciutats presents van aprovar el text definitiu de la Carta.

Tal com diu la seva introducció, la Carta va néixer amb la voluntat d'integrar el lligam social, de manera durable, dins l'espai públic; va néixer amb un principi: la igualtat; i va néixer, també, amb un objectiu: contribuir a l'augment de la consciència política de tots els seus habitants.

La vinculació de les ciutats a la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat

L'article I de la Carta, amb el títol «Dret a la ciutat», defineix la ciutat com «[...] un espai col·lectiu que pertany a tots els seus habitants, que tenen dret a trobar-hi les condicions per a la seva realització política, social i ecològica, cosa que comporta assumir deures de solidaritat».

I, a continuació, al punt 2 del mateix article hi diu: «Les autoritats municipals fomenten, amb tots els mitjans de què disposen, el respecte de la dignitat de tothom i la qualitat de vida dels seus habitants.»

A partir d'aquesta concepció, i com conclouen alguns autors, podem dir que la ciutat és el lloc del dret (del Caz, Gigoscos i Saravia)¹, i avui dia cal reforçar-lo, garantir-lo i protegir-lo. Però per què, això?

El naixement de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat se situa en el procés incomplet d'expansió i efectiu desenvolupament de la Declaració Universal dels Drets Humans fonamentals, que va ser aprovada per les Nacions Unides l'any 1948.

La Carta s'estructura en cinc parts, amb vint-i-vuit articles, una disposició final i cinc disposicions addicionals. Els drets recollits a la Carta són els següents:

- **PART I. DISPOSICIONS GENERALS**
 - Article I. Dret a la ciutat
 - Article II. Principis d'igualtat de drets i de no-discriminació
 - Article III. Dret a la llibertat cultural, lingüística i religiosa
 - Article IV. Protecció dels col·lectius i ciutadans més vulnerables
 - Article V. Deure de solidaritat
 - Article VI. Cooperació municipal internacional
 - Article VII. Principi de subsidiarietat

- **PART II. DRETS CIVILS I POLÍTICS DE LA CIUTADANIA LOCAL**
 - Article VIII. Dret a la participació política
 - Article IX. Dret d'associació, de reunió i de manifestació
 - Article X. Protecció de la vida privada i familiar
 - Article XI. Dret a la informació

- **PART III. DRETS ECONÒMICS, SOCIALS, CULTURALS I AMBIENTALS DE PROXIMITAT**
 - Article XII. Dret general als serveis públics de protecció social

1. Rosario del Caz, Pablo Gigoscos i Manuel Saravia. *La ciudad y los derechos humanos. Una modesta proposición sobre derechos humanos y práctica urbanística*. Talasa, 2000.

- Article XIII. Dret a l'educació
- Article XIV. Dret al treball
- Article XV. Dret a la cultura
- Article XVI. Dret a l'habitatge
- Article XVII. Dret a la salut
- Article XVIII. Dret al medi ambient
- Article XIX. Dret a un urbanisme harmoniós i sostenible
- Article XX. Dret a la circulació i a la tranquil·litat a la ciutat
- Article XXI. Dret al lleure
- Article XXII. Drets dels consumidors

- **PART IV. ELS DRETS RELATIUS A L'ADMINISTRACIÓ DEMOCRÀTICA LOCAL**

- Article XXIII. Eficàcia dels serveis públics
- Article XXIV. Principi de transparència

- **PART V. MECANISMES DE GARANTIA DELS DRETS HUMANS DE PROXIMITAT**

- Article XXV. Administració de justícia local
- Article XXVI. Policia de proximitat
- Article XXVII. Mecanismes de prevenció

La disposició final, amb sis punts, determina el valor jurídic de la Carta i estableix els mecanismes d'aplicació en el marc de la gestió municipal.

Finalment, les cinc disposicions addicionals comprometen les ciutats signatàries davant determinades situacions, com ara la participació a les eleccions municipals de tots els ciutadans i ciutadanes no nacionals residents a les ciutats, l'execució del Programa Agenda 21, etc., i estableix que l'acord de signatura de la Carta haurà de ser ratificat pel Ple municipal corresponent, en qualitat de màxim òrgan de govern de la ciutat.

La Carta es converteix, doncs, en un instrument útil dels governs locals per expandir, garantir i potenciar el compliment efectiu d'una bona part dels drets fonamentals que, en el marc de la ciutat, tenen la seva expressió més quotidiana, la seva realitat efectiva.

És clar, també, que cap aspecte legal no obliga les ciutats a assumir els principis rectors i a aplicar els mecanismes que la Carta estableix. Es tracta, doncs, d'un compromís voluntari relacionat amb la voluntat de les ciutats i dels seus habitants, en relació amb els reptes que es fixin per assolir, des de l'àmbit públic i amb la implicació ciutadana, quotes d'igualtat i de justícia social més altes. Aquests són els paràmetres que un altre paràgraf del preàmbul de la Carta defineix: «El compromís que adoptem aquí² s'adreça a les dones i els homes del nostre temps. No pretén ser exhaustiu, i el seu abast dependrà de com els habitants de la ciutat el facin seu.»

2. La Carta regula l'adhesió de les ciutats mitjançant la ratificació pel Ple municipal (disposició addicional cinquena).

Hi ha encara altres aspectes importants que donen sentit a la Carta Europea, que la fan necessària i que justifiquen el compromís de les ciutats amb aquests principis. Així, ens trobem amb el fet que el problema de la desafecció política i el sentiment de llunyania de la ciutadania respecte als seus governants es compensa i es converteix en una oportunitat en la relació de proximitat que comporta l'exercici del govern local; d'aquesta manera, la ciutat esdevé un nou espai polític i social on l'aprofundiment democràtic es basa en la presa de decisions d'una manera més propera a la realitat de les persones i, alhora, amb una més gran implicació, participació i coresponsabilització de la ciutadania en el projecte col·lectiu de la ciutat; és a dir, la Carta potencia la configuració de la participació ciutadana com un eix vertebrador de les polítiques públiques locals.

Podem resumir, doncs, que la vinculació de les ciutats a la Carta:

- És un acte polític voluntari de l'equip de govern d'un ajuntament. Amb la seva aprovació pel Ple municipal es compromet a liderar i aplicar polítiques de govern democràtiques, eficients i d'igualació social.
- Reforça la legitimitat dels poders públics municipals entre els seus conciutadans, perquè els drets humans es constitueixen en el marc de referència de la filosofia política que nodreix el concepte i la praxi de la democràcia local i de l'autonomia local.
- És l'inici d'un procés democràtic que ha de portar les diverses ciutats del món a compartir un compromís humanista d'acord amb els itineraris particulars que marquin les seves cultures, les seves pràctiques i la seva història.

L'assumpció de la Carta Europea com a marc de referència per garantir els drets dels ciutadans requerirà l'engegada de mecanismes que en facilitin l'aplicació i garanteixin la fidelitat als supòsits que conté. Així, els governs locals, per tal de garantir la tutela i garantia dels drets humans, a més de les actuacions específiques que descriu la Carta, poden treballar també per aconseguir els objectius següents:

- Potenciar la transversalitat de l'aplicació de la Carta per part de tots els departaments municipals.
- Revisar les normatives i ordenances per adequar-les a la Carta.
- Promoure un debat ciutadà permanent, estructurat de tal manera que permeti arribar al màxim nombre de persones possible.
- Crear mecanismes de control i verificació, aplicant un model d'auditoria de la situació dels drets humans a la ciutat.

La Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans de la Diputació de Barcelona

El mes de març del 2003, la Diputació de Barcelona va aprovar la creació de la Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans amb la voluntat que fos una xarxa de municipis que treballa per tal que els seus membres arribin a construir un nou espai polític i social,

ampliant la cultura dels drets humans com a forma de convivència i organització política, i fent realitat la democràcia de proximitat, tal com estableix la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

Així doncs, la Xarxa va néixer intrínsecament lligada a la Carta Europea, i el seu principal objectiu és donar suport als municipis per tal que puguin materialitzar el principal dret de la Carta i el que la sintetitza plenament: el «dret a la ciutat».

Sobre aquesta base, les autoritats municipals fomentaran «amb tots els mitjans de què disposen, el respecte a la dignitat de tots i la qualitat de vida de llurs habitants». El «dret a la ciutat» es concreta, doncs, en la participació de la ciutadania en la vida pública i en l'oportunitat i la capacitat d'influir en el futur del seu municipi, la qual cosa comporta l'exercici de drets universalment reconeguts en igualtat de condicions, al mateix temps que l'assumpció de deures i responsabilitats.

El juliol de 2008, la província de Barcelona té 138 municipis adherits a la Carta Europea, que es relacionen, es coordinen i treballen conjuntament en el marc de la Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans.

Grup de treball sobre l'adaptació de les normatives municipals a la Carta Europea

La Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans s'ha concebut com un recurs de la Diputació de Barcelona al servei dels municipis per tal de fer possible la materialització del «dret a la ciutat» en totes les seves dimensions, i contribuir mitjançant el treball en xarxa a l'aplicació de la Carta en el territori de la província de Barcelona.

En aquesta línia de suport als municipis, la Diputació de Barcelona, ha impulsat la preparació d'una guia tècnica que, amb el títol de «Drets humans a la ciutat: adaptació de les normatives municipals a la Carta Europea», llista i, si escau, comenta diverses iniciatives normatives i no normatives que poden permetre als ens locals aprofundir en l'aplicació i desenvolupament dels principis de la Carta. Per preparar-la s'ha comptat amb la col·laboració institucional de diversos ajuntaments adherits a la Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans, del Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Barcelona, de l'Institut de Drets Humans de Catalunya i d'un equip tècnic de la Diputació de Barcelona. Aquesta col·laboració s'ha articulada a través d'un grup de treball la composició del qual ha estat la següent³:

- Ajuntament de Gavà: Juan Antonio Heredia, regidor de Drets Civils.
- Ajuntament de Manresa: Ramon Canal, cap de Serveis a les Persones, i Jeroni Muñoz, cap de la Secció Juridicoadministrativa de Serveis a les Persones i Drets de Ciutadania.

3. La vinculació entre les persones i les institucions es refereix al període comprès entre desembre de 2005 i juny de 2006.

- Ajuntament de Molins de Rei: Víctor Puntas, primer tinent d'alcalde, i Marta Martorell, tècnica de Participació.
- Ajuntament de Terrassa: Gemma Garcia, tècnica d'Acció Ciutadana.
- Ajuntament de Viladecans: Luis Miguel Narbona, assessor per a la Ciutadania i Convivència.
- Ajuntament de Vilanova i la Geltrú: Albert Fernando, jurista, i Núria Illa, tècnica de Drets Civils.
- Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers de Barcelona: Miguel Salmerón, secretari interventor de l'Ajuntament de Súria, i Juan Ignacio Soto, president del Col·legi.
- Diputació de Barcelona, Secretaria: Francesc Bartoll, secretari delegat de l'Organisme Autònom Flor de Maig.
- Diputació de Barcelona, Organisme Autònom Flor de Maig: Amparo Lasa, gerent; Centre per a la Participació Ciutadana: Pau Bellot, cap de l'Oficina d'Assistència al Territori, i Maria Garcia Brugada, cap de la Unitat d'Assistència Tècnica - Territori.
- Institut de Drets Humans de Catalunya: Aïda Guillén, coordinadora executiva.
- Com a ponent del grup de treball, ha actuat Enric R. Bartlett Castellà, secretari interventor d'Administració Local i professor de dret públic de la Facultat de Dret d'E-SADE (URL), que ha comptat amb la col·laboració de Montserrat Peretó, professora titular de dret financer de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquest grup de treball sobre l'adaptació de les normatives municipals a la Carta Europea també ha comptat amb les aportacions de les àrees de Cultura i de Salut Pública i Consum de la Diputació de Barcelona.

Guia metodològica. Aproximació per a l'aplicació de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat a les normatives municipals

Tenint en compte que la Carta Europea projecta els seus compromisos sobre una gran pluralitat d'àmbits de l'activitat local, i que aquesta es desenvolupa sobre un espectre competencial molt ampli que dóna lloc a múltiples manifestacions normatives per raó de la matèria regulada i del territori on s'apliquen, el grup de treball abans esmentat va començar la seva feina amb una recopilació i anàlisi d'aquesta normativa que va classificar, en funció de les seves finalitats preponderants, en quatre blocs temàtics que es corresponen amb les àrees d'organització funcional més habituals dels ens locals: serveis a les persones, serveis territorials, desenvolupament local i govern local.

A continuació es va fer l'exercici de relacionar els articles de la Carta Europea amb els blocs temàtics definits, per tal de facilitar la relació d'aquests amb les diferents àrees de gestió dels ajuntaments, i poder efectuar l'exercici de proposar adaptacions concretes de les normatives municipals de referència, tenint present, alhora, la dificultat del tema, ja que la Carta també engloba una sèrie d'articles de caire general i transversal que afecten tota l'organització municipal.

Així, després d'aquests mots introductoris, hi ha uns quadres de doble entrada amb els articles de la Carta a les files, i les subàrees temàtiques d'actuació municipal a les columnes. Aquestes últimes estan ordenades en grups que es corresponen amb les quatre àrees ja esmentades, identificades per tal de classificar l'acció del consistori en relació amb l'aplicació i el desenvolupament de la Carta Europea, i així racionalitzar la feina del grup de treball.

En aquests quadres hi ha caselles marcades amb dos colors diferents. El color negre fa referència als articles transversals que s'ha considerat que afecten tota l'actuació municipal en conjunt. Les qüestions abordades en aquests articles són: el dret a la ciutat, el principi de subsidiarietat, el dret a la informació, els principis de transparència i eficàcia dels serveis públics, i algunes disposicions finals de caràcter procedimental. Amb color gris hi ha marcats els articles que fan referència a la subàrea en qüestió o l'afecten, singularment. Aquests quadres il·lustren la pluralitat, varietat i densitat substantiva de la Carta, i a més a més ajuden a fer-ne una lectura en clau sectorial.

Aquesta guia metodològica descriu els diferents articles de la Carta, segons la seva ordenació presenta diverses propostes d'adaptació de les disposicions municipals i distingeix les que poden tenir un abast normatiu, entès en un sentit ampli, i que constitueix el seu objectiu bàsic, de les que no el poden tenir. D'aquesta manera, a continuació de la descripció de cadascun dels articles de la Carta, la guia presenta les propostes d'adaptació en dos grups:

- un primer grup de propostes d'aprovació o modificació d'ordenances i reglaments municipals, i
- un segon grup de propostes que inclou les possibilitats ofertes per aplicar i desenvolupar l'article de la Carta en aspectes com ara la contractació administrativa, les mesures de foment, les cartes de serveis (enteses com a compromisos de l'organització gestora d'un servei públic amb els seus usuaris), els plans estratègics i/o altres mesures més puntuals.

Segons l'article, es presenten més o menys suggeriments, i no sempre es dóna el cas de tenir propostes d'adaptació corresponents als dos grups esmentats més amunt.

Amb les diferents propostes d'adaptació de les normatives municipals per a l'aplicació efectiva dels articles de la Carta que es proposen en aquesta guia, no es pretén exhaurir totes les possibilitats de la seva aplicació, sinó facilitar un conjunt d'iniciatives possibles per desenvolupar-les, amb la valoració prèvia per cada ens local, al qual correspon en exclusiva en l'exercici de la seva autonomia, dels interessos, les necessitats i les possibilitats que tingui en cada moment d'acord amb el marc jurídic i competencial de l'Estat espanyol i de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

Després de sis sessions de debat i anàlisi del grup de treball, que van tenir lloc entre el 14 de desembre de 2005 i el 14 de juny de 2006, i a partir de la refosa posterior de les propostes consensuades en cadascuna, s'ha elaborat la guia metodològica que es presenta a continuació, que pretén ser una eina que estigui a l'abast dels ajuntaments per orientar-los en el treball d'adaptació de les ordenances i normatives municipals a la Carta Europea i per facilitar informació sobre altres instruments que permetin impulsar altres actuacions adreçades a fer-ne l'aplicació.

Serveis a les persones							
Subàrees	Benestar	Cultura, Esports	Educació	Igualtat	Salut, Consum	Immigració	Infants
Art. I ¹							
Art. II							
Art. III							
Art. IV							
Art. V							
Art. VI							
Art. VII							
Art. VIII							
Art. IX							
Art. X							
Art. XI							
Art. XII							
Art. XIII							
Art. XIV							
Art. XV							
Art. XVI							
Art. XVII							
Art. XVIII							
Art. XIX							
Art. XX							
Art. XXI							
Art. XXII							
Art. XXIII							
Art. XXIV							
Art. XXV							
Art. XXVI							
Art. XXVII							
Art. XXVIII							
Disp. ² F. 2, 3, 4							
Disp. F. 5							
Disp. F. 6							
Disp. A. 1							
Disp. A. 2							
Disp. A. 3							
Disp. A. 4							

 Àmbit relacionat amb l'article

 Article transversal

1. Vegeu l'articulat de la Carta a les pàgines 10-11.
 2. Vegeu l'articulat de cada disposició a la pàgina 58.

Serveis territorials			
Subàrees	Medi Ambient	Urbanisme, Mobilitat	Habitatge
Art. I ¹			
Art. II			
Art. III			
Art. IV			
Art. V			
Art. VI			
Art. VII			
Art. VIII			
Art. IX			
Art. X			
Art. XI			
Art. XII			
Art. XIII			
Art. XIV			
Art. XV			
Art. XVI			
Art. XVII			
Art. XVIII			
Art. XIX			
Art. XX			
Art. XXI			
Art. XXII			
Art. XXIII			
Art. XXIV			
Art. XXV			
Art. XXVI			
Art. XXVII			
Art. XXVIII			
Disp. ² F. 2, 3, 4			
Disp. F. 5			
Disp. F. 6			
Disp. A. 1			
Disp. A. 2			
Disp. A. 3			
Disp. A. 4			

 Àmbit relacionat amb l'article

 Article transversal

1. Vegeu l'articulat de la Carta a les pàgines 10-11.
 2. Vegeu l'articulat de cada disposició a la pàgina 58.

Desenvolupament local			
Subàrees	Comerç, Turisme	Economia i Pressupostos	Ocupació
Art. I ¹			
Art. II			
Art. III			
Art. IV			
Art. V			
Art. VI			
Art. VII			
Art. VIII			
Art. IX			
Art. X			
Art. XI			
Art. XII			
Art. XIII			
Art. XIV			
Art. XV			
Art. XVI			
Art. XVII			
Art. XVIII			
Art. XIX			
Art. XX			
Art. XXI			
Art. XXII			
Art. XXIII			
Art. XXIV			
Art. XXV			
Art. XXVI			
Art. XXVII			
Art. XXVIII			
Disp. ² F. 2, 3, 4			
Disp. F. 5			
Disp. F. 6			
Disp. A. 1			
Disp. A. 2			
Disp. A. 3			
Disp. A. 4			

 Àmbit relacionat amb l'article

 Article transversal

1. Vegeu l'articulat de la Carta a les pàgines 10-11.
2. Vegeu l'articulat de cada disposició a la pàgina 58.

Govern local						
Subàrees	Internacional	Participació Democràcia Local	Licitacions Públiques	Prevenció, Seguretat	Serveis Públics	Funció Pública
Art. I ¹						
Art. II						
Art. III						
Art. IV						
Art. V						
Art. VI						
Art. VII						
Art. VIII						
Art. IX						
Art. X						
Art. XI						
Art. XII						
Art. XIII						
Art. XIV						
Art. XV						
Art. XVI						
Art. XVII						
Art. XVIII						
Art. XIX						
Art. XX						
Art. XXI						
Art. XXII						
Art. XXIII						
Art. XXIV						
Art. XXV						
Art. XXVI						
Art. XXVII						
Art. XXVIII						
Disp. ² F. 2, 3, 4						
Disp. F. 5						
Disp. F. 6						
Disp. A. 1						
Disp. A. 2						
Disp. A. 3						
Disp. A. 4						

Àmbit relacionat amb l'article
 Article transversal

1. Vegeu l'articulat de la Carta a les pàgines 10-11.
 2. Vegeu l'articulat de cada disposició a la pàgina 58.

Propostes de desenvolupament dels articles de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat en el marc normatiu local⁴

Consideracions prèvies i comunes a tots els àmbits d'actuació dels governs locals

La Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat ha esdevingut un gran compromís sobre principis i valors públics, el compliment dels quals inspiren l'acció de govern dels ens locals adherits. Una part important d'aquests principis o valors tenen la seva concreció en els ordenaments constitucionals interns dels estats, i en part, cosa també important, s'integren ja en el subsistema normatiu local arreu d'Europa.

Avui les polítiques concretes de molts municipis europeus posen en relleu les prioritats dels governs locals per fer valer el reconeixement del dret de tothom a la ciutat, entesa com a espai de participació democràtica, com a marc territorial apte per a la convivència i la realització humana. Un espai apte per a l'exercici del dret a la participació política, sense discriminació de cap mena. Un espai apte per a la prestació eficaç i transparent dels serveis públics.

Aquesta guia intenta ajudar en la integració efectiva dels valors i principis de la Carta en el nostre ordenament local i orienta sobre com cal tractar els diferents àmbits sectorials de l'activitat dels ens locals davant una adaptació eventual d'aquesta activitat a les normes de base local.

Com a consideració comuna als diferents àmbits de gestió local amb els quals s'han relacionat els articles de la Carta Europea en aquesta guia (serveis a les persones, serveis territorials, desenvolupament local i govern local), es proposa un reconeixement general perquè s'apliqui i s'incorpora com a regla jurídica vinculant a totes les ordenances i reglaments municipals, d'acord amb la disposició final quarta de la mateixa Carta.

Aquest reconeixement pot adoptar una formulació de principis en el preàmbul del text normatiu de l'ens local, en el sentit següent:

- a) El Reglament de... / o l'Ordenança reguladora de... / revela el compromís de l'Ajuntament davant els ciutadans i les ciutadanes per promoure l'exercici del dret

4. D'acord amb l'ordenament jurídic de l'Estat espanyol i la Comunitat Autònoma de Catalunya.

de tothom a la ciutat, d'acord amb l'ordenament constitucional i conforme als principis que inspiren la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

- b) També es pot adoptar de manera més directa, com per exemple: El Reglament de... / o l'Ordenança reguladora de... / es dicta a l'empara del que disposa l'article... de la Carta de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

PART I. Disposicions generals

Article I. DRET A LA CIUTAT

1. La ciutat és un espai col·lectiu que pertany a tots els seus habitants, que tenen dret a trobar-hi les condicions per a la seva realització política, social i ecològica, cosa que comporta assumir també deures de solidaritat.
2. Les autoritats municipals fomenten, amb tots els mitjans de què disposen, el respecte de la dignitat de tots i la qualitat de vida dels seus habitants.

Per fer possibles les condicions que permetin l'efectivitat del reconeixement genèric del dret a la ciutat de tots els seus habitants i per fixar marcs adequats al foment dels valors de respecte a la dignitat i la qualitat de vida, es proposen, entre d'altres, tres accions centrals, a través de les quals es poden integrar diversos compromisos d'adaptació a la Carta:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I REGLAMENTS MUNICIPALS

- Aprovar un reglament de participació ciutadana que impulsi la creació d'òrgans sectorials de participació social i en reguli la constitució i el funcionament, tot atenent especialment la participació dels grups en situació de pitjor interlocució social.⁵
- Aprovar una ordenança de mesures que, amb la denominació que es consideri escaient, s'adreci a fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic o civisme. Aquestes normes estableixen la possibilitat que els ajuntaments, per a l'adequada ordenació de les relacions socials de convivència d'interès local i de l'ús dels seus serveis, equipaments, infraestructures, instal·lacions i espais públics, si no hi ha normativa sectorial específica, puguin establir els tipus d'infraccions i imposar sancions per incompliment de deures, prohibicions o limitacions. El seu contingut ha de ser establert amb la més gran participació possible de la ciutadania, i abordat, si pot ser, des de la perspectiva del consens social.
- Establir, a través del planejament urbanístic municipal, una regulació dels usos de les diverses zones de la ciutat que, des del respecte al dret de propietat i a la llibertat d'empresa, faciliti que l'espai d'aquesta sigui permeable a tots els seus ciutadans.

5. A aquest efecte pot ser útil el model de Reglament municipal de participació ciutadana publicat amb el títol Eines per a la participació ciutadana. Guia de debat: Desenvolupament del Reglament municipal de participació ciutadana, Barcelona: Diputació de Barcelona, 2004, col·l. «Papers de Participació Ciutadana», núm. 15. www.diba.cat/participacio. Data consulta: 21/02/08.

Article II. PRINCIPI D'IGUALTAT DE DRETS I DE NO-DISCRIMINACIÓ

1. Els drets enunciats en aquesta Carta són reconeguts a totes les persones que viuen a les ciutats signatàries, independentment de la seva nacionalitat.
2. Aquests drets són garantits per les autoritats municipals, sense cap discriminació per raó de color, edat, sexe o opció sexual, llengua, religió, opinió política, origen nacional o social o nivell d'ingressos.

Per tal de fer efectiu el principi d'igualtat de drets i de no-discriminació, els ens locals podrien:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar una carta de drets i deures dels ciutadans de cada municipi en relació amb la seva Administració local. La carta podria recollir tots els drets i les obligacions que no fossin susceptibles d'incorporar-se en les diverses normes locals.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Complementar l'organització municipal amb la creació d'un servei específic d'orientació, promoció i defensa dels drets de les persones, en especial el dret a la igualtat i a la no-discriminació, que constitueixi alhora un observatori privilegiat per a la detecció d'àmbits amb més gran vulnerabilitat.

Article III. DRET A LA LLIBERTAT CULTURAL, LINGÜÍSTICA I RELIGIOSA

1. Es reconeix el dret dels ciutadans i les ciutadanes a exercir i desenvolupar la llibertat cultural.
2. Tots els ciutadans i ciutadanes tenen el dret a exercir la seva llibertat lingüística i religiosa. Les autoritats municipals, en col·laboració amb les altres administracions, fan tot el que sigui necessari per tal que els infants de grups lingüístics minoritaris puguin estudiar la seva llengua materna.
3. La llibertat de consciència i de religió individual i col·lectiva queda garantida per les autoritats municipals a tots els ciutadans i ciutadanes. En el marc de la legislació nacional, les autoritats municipals duen a terme totes les accions necessàries per garantir aquest dret i vetllen per evitar la creació de guetos.
4. En el respecte del laïcisme, les ciutats afavoreixen la tolerància mútua entre creients i no creients, com també entre les diferents religions.
5. Les autoritats municipals conreen la història de la seva població, respecten la memòria dels difunts, i asseguren el respecte i la dignitat dels cementiris.

Per garantir la llibertat religiosa, individual i col·lectiva, es proposa:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Regular els requisits d'instal·lació dels nous llocs de culte.
- Ponderar en el procediment d'elaboració del planejament urbanístic la necessitat d'equipaments religiosos, i també la seva possible ubicació, per la qual cosa es garantirà la participació dels ciutadans, en general, i de les confessions religioses, en particular.⁶
- Per respectar la memòria dels difunts i assegurar el respecte i la dignitat dels cementiris, es podrien incloure en l'Ordenança reguladora dels serveis de cementiri normes respectuoses amb aquests valors i normes sobre la no-discriminació als cementiris.⁷

Article IV. PROTECCIÓ DELS COL·LECTIUS I CIUTADANS MÉS VULNERABLES

1. Els col·lectius i ciutadans i ciutadanes més vulnerables tenen dret a gaudir de mesures específiques de protecció.
2. Les persones discapacitades gaudeixen d'una assistència municipal particular. Se'ls han d'adaptar els habitatges i els llocs de treball i de lleure. Els transports públics han de ser accessibles a tothom.
3. Les ciutats signatàries adopten polítiques actives de suport a la població més vulnerable, i garanteixen a cada persona el dret a la ciutadania.
4. Les ciutats prenen totes les mesures indispensables per tal de facilitar la integració de tots els ciutadans i ciutadanes sigui quina sigui la causa de la seva vulnerabilitat, i per evitar els assentaments de caràcter exclouent.

6. La Constitució espanyola estableix (art. 16.1) que la llibertat religiosa i de culte dels individus i de les comunitats es garanteixen sense cap més limitació que la necessària per al manteniment de l'ordre públic protegit per la llei. Cap confessió no tindrà caràcter estatal (art. 16.3), i per això s'ha adoptat la denominació d'Estat no confessional o aconfessional; però els poders públics tindran en compte les creences religioses de la societat espanyola i mantindran les conseqüents relacions de cooperació amb l'Església catòlica i les altres confessions. El desenvolupament d'aquest dret el fa la Llei orgànica 7/1980, de 5 de juliol, de llibertat religiosa. Cal tenir present també els Acords de l'Estat espanyol amb la Santa Seu sobre assumptes religiosos (3-1-1979) i els acords de cooperació de l'Estat espanyol amb la Federació d'Entitats Religioses Evangèliques d'Espanya (aprovat per la Llei 24/1992, de 10 de novembre), amb la Federació de Comunitats Israelites d'Espanya (aprovat per la Llei 25/1992, de 10 de novembre) i amb la Comissió Islàmica d'Espanya (aprovat per la Llei 26/1992, de 10 de novembre).

7. Això, d'acord amb la Llei 49/1978, de 3 de novembre, d'enterraments en cementiris municipals. D'altra banda, cal recordar que els serveis funeraris tenen la condició de servei essencial d'interès general. Aquest servei pot ser prestat per l'Administració, per empreses públiques o per empreses privades, en règim de concurrència en tots els casos, sens perjudici que els ajuntaments el puguin sotmetre a autorització i regulin la prestació d'aquest servei per part de particulars. En tots els casos, caldrà assegurar la prestació d'aquest servei amb ple respecte a la memòria dels difunts i la dignitat dels cementiris.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incorporar a l'Ordenança reguladora de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres una bonificació a favor de les construccions, instal·lacions o obres que afavoreixin les condicions d'accés i habitabilitat de les persones discapacitades.⁸

Per garantir l'adopció de mesures específiques de protecció a les persones amb discapacitats i reduir la discriminació per raó de mobilitat a la ciutat, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Aprovar pel Ple municipal un pla periodificat d'accessibilitat o integral de mobilitat que incorpori el compromís de cada municipi de donar compliment al que estableix la Llei en matèria d'accessibilitat dels edificis municipals i espais públics dins el termini previst.⁹
- Elaborar i aprovar un pla d'accessibilitat dels transports públics.
- Disposar d'una pàgina web accessible de manera universal.

Per tal de garantir una assistència municipal particular i l'accessibilitat de les persones discapacitades:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Els ens locals poden crear, en el marc dels consells sectorials previstos en el model de Reglament municipal de participació ciutadana, consells locals d'accessibilitat, com a òrgan de participació dels ciutadans en l'elaboració, l'execució i el seguiment dels plans especials d'accessibilitats.¹⁰
- Preveure les reserves oportunes d'habitatges adaptats en el planejament corresponent.

Alguns exemples de les accions que pot impulsar l'Ajuntament per tal de facilitar la integració dels seus ciutadans i ciutadanes més vulnerables són:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Fixar, a través de l'Ordenança fiscal reguladora de l'impost sobre béns immobles, bonificacions de la quota íntegra de l'impost a favor dels béns immobles urbans ubicats en àrees o zones del municipi que segons la legislació i el planejament urbanístic corresponguin a assentaments de població singularitzats per la seva

8. D'acord amb el Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals (TRLHL), la bonificació pot ser de fins a un màxim del 90%.

9. Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques i d'aprovació del Codi d'accessibilitat de Catalunya.

10. D'acord amb el que estableix l'article 66 del Decret 135/1995, de 24 de març, de desplegament de l'esmentada Llei 20/1991, de 25 de novembre.

vinculació o preeminència d'activitats primàries de caràcter agrícola, ramader, forestal, pesquer o anàlogues i que disposin d'un nivell de serveis de competència municipal, infraestructures o equipaments col·lectius inferior a l'existent a les àrees o zones consolidades del municipi, sempre que les seves característiques aconsellin aplicar-hi una protecció especial.¹¹

- Incorporar a les ordenances fiscals la no-exigència d'interès de demora en els acords d'ajornament o fraccionament de pagament dels tributs locals i dels ingressos de dret públic a les unitats familiars amb escassa capacitat econòmica.¹²

A més a més, els reglaments d'organització municipal o de règim intern podrien incloure el reconeixement d'uns deures de l'Administració enfront dels ciutadans que, correlativament, s'articulen com a drets d'aquests:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- El dret a enviar al domicili de les persones que ho sol·licitin, de manera gratuïta, els formularis o els documents de sol·licitud de serveis.
- Dret a ser ajudat a emplenar els formularis que s'adrecin als ajuntaments.
- Comprovar de manera especial que els actes de comunicació de l'Administració han arribat a coneixement dels ciutadans interessats i, si calgués, comprometre's a llegir en veu alta el contingut de l'acte o traduir-lo en llenguatge braille o de signes.
- Garantir la igualtat dels ciutadans en l'accés als serveis públics.
- Comprometre's a disposar dels serveis i mitjans adequats per procurar la plena integració social de tots els veïns, bo i incorporant a les cartes de serveis els mitjans necessaris per als ciutadans en risc o en situació d'exclusió.

D'altra banda, el planejament urbanístic pot afavorir la permeabilitat social evitant la ubicació segregada de determinats equipaments o de l'habitatge protegit.

Igualment, es pot fomentar la permeabilitat social amb mesures com ara la constitució d'òrgans territorials de participació entre els grups de població que dins d'un municipi constitueixen nuclis separats.

Article V. DEURE DE SOLIDARITAT

1. La comunitat local està unida per un deure de solidaritat recíproca. Les autoritats locals hi participen i fomenten el desenvolupament i la qualitat dels serveis públics.
2. Les autoritats municipals afavoreixen la creació de xarxes i associacions de solidaritat entre ciutadans i ciutadanes, i controlaran la bona execució dels deures públics.

11. D'acord amb el TRLHL, la bonificació pot ser fins al 90%. Les característiques peculiars i l'àmbit dels nuclis de població, àrees o zones, així com les tipologies de les construccions i usos del sòl necessaris per a l'aplicació d'aquesta bonificació i la seva durada, quantia anual i altres aspectes substantius i formals s'han d'especificar a l'Ordenança fiscal.

12. D'acord amb les condicions establertes per l'article 10 del TRLHL.

Per tal d'afavorir la creació de xarxes i associacions de solidaritat entre ciutadans i ciutadanes i fomentar el desenvolupament i la qualitat dels serveis públics, els ens locals poden:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Acordar la creació d'òrgans de participació sectorial en els àmbits d'actuació pública municipal que per la seva naturalesa ho permetin.
- Adoptar mesures per fomentar les iniciatives ciutadanes adreçades a promoure el sentiment de pertinença a la comunitat i de responsabilitat en relació amb els seus membres, com ara bancs d'aliments, bancs de temps, etc.

Article VI. COOPERACIÓ MUNICIPAL INTERNACIONAL

1. Les ciutats fomenten el coneixement mutu dels pobles i les seves cultures.
2. Les ciutats signatàries es comprometen a cooperar amb les col·lectivitats locals dels països en vies de desenvolupament en els àmbits de l'equipament urbà, la protecció del medi ambient, la salut, l'educació i la cultura, i a implicar-hi el major nombre possible de ciutadans i ciutadanes.
3. Les ciutats inciten en particular els actors econòmics a participar en programes de cooperació per tal d'associar-hi tota la població i desenvolupar un sentiment de solidaritat i de plena igualtat entre els pobles, que vagi més enllà de les fronteres urbanes i nacionals.

Per tal de cooperar amb les col·lectivitats locals dels països en via de desenvolupament:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Els pressupostos municipals poden incloure una partida a l'estat de despeses destinada a participar en programes de cooperació internacional, d'acord amb la capacitat econòmica de cada municipi. En aquest sentit, cal recordar la xifra del 0,7%, que ha estat fixada internacionalment com a objectiu desitjable a assolir.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Promoure els acords d'agermanament amb altres ciutats i pobles forans, amb la participació dels diferents agents locals.

Article VII. PRINCIPI DE SUBSIDIARIETAT

1. El principi de subsidiarietat que regeix el repartiment de les competències entre l'Estat, les regions i les ciutats ha de ser permanentment acordat per tal d'evitar que l'Estat central i les altres administracions competents no descarreguin les seves pròpies responsabilitats sobre les ciutats.
2. Aquesta concertació té l'objectiu de garantir que els serveis públics depenguin del nivell administratiu més proper a la població per tal que siguin més eficaços.

Aquest principi de subsidiarietat, entès des de la perspectiva del principi d'eficàcia, ha de garantir que l'Administració més propera al ciutadà sigui l'encarregada dels serveis públics, sense que això signifiqui la descàrrega per part de les altres administracions de les seves competències pròpies sobre els municipis.

En aquest sentit, no considerem necessari posar cap exemple d'adaptació normativa o no normativa per tal d'aplicar aquest principi, sinó que ha de ser considerat com un eix transversal de tota l'actuació municipal.

Així mateix, es recomana la defensa, a través dels canals de participació en els òrgans estatals i autonòmics, que les transferències de funcions en mèrit del principi de subsidiarietat sempre vagin acompanyades dels recursos suficients per exercir-les.

Part II. Drets civils i polítics de la ciutadania local

Article VIII. DRET A LA PARTICIPACIÓ POLÍTICA

1. Els ciutadans i les ciutadanes tenen el dret de participar en la vida política local mitjançant l'elecció lliure i democràtica dels representants locals.
2. Les ciutats signatàries fomenten l'ampliació del dret de sufragi actiu i passiu en l'àmbit municipal a tots els ciutadans i ciutadanes majors d'edat no nacionals, després d'un període de dos anys de residència a la ciutat.
3. Al marge de les eleccions periòdiques que estan destinades a renovar les instàncies municipals, es fomenta la participació democràtica. A aquest efecte, els ciutadans i les ciutadanes i les seves associacions poden accedir als debats públics, interpellar les autoritats municipals pel que fa als reptes que afecten l'interès de la col·lectivitat local i expressar les seves opinions, o bé de manera directa mitjançant un referèndum municipal, o bé a través de les reunions públiques i l'acció popular.
4. Les ciutats, per tal de salvaguardar el principi de transparència i de conformitat amb les disposicions legislatives dels diferents països, organitzen el sistema de govern i l'estructura administrativa de manera que faci efectiva la responsabilitat dels representants electes envers els ciutadans i les ciutadanes, així com la responsabilitat de l'Administració municipal envers els òrgans de govern.

Per tal de garantir el dret de participar en la vida política local mitjançant els representants locals, es proposa:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar un reglament regulador de les condicions d'accés i ús dels mitjans de comunicació de titularitat municipal.¹³

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Acordar la creació d'òrgans territorials de gestió desconcentrada.¹⁴

Per tal de fer efectiva la responsabilitat dels representants electes envers els ciutadans i les ciutadanes, i la responsabilitat de l'Administració municipal envers els òrgans de govern:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar reglaments de participació ciutadana que, en la línia del model de Reglament municipal de participació ciutadana impulsat per la Diputació de Barcelona, superin la mera regulació de la participació per convertir-se en instruments que fomentin la coresponsabilització dels ciutadans, les entitats i associacions, i incorporin especialment els col·lectius més vulnerables.¹⁵

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Promoure la formació dels electes locals i dels empleats públics en l'àmbit de la participació ciutadana i els drets humans per tal d'afavorir una cultura participativa i un treball transversal en aquest sentit per al conjunt de l'organització municipal.

Article IX. DRET D'ASSOCIACIÓ, REUNIÓ I MANIFESTACIÓ

1. Els drets d'associació, reunió i manifestació es garanteixen a tothom a les ciutats.
2. Les administracions locals fomenten la vida associativa com a expressió de la ciutadania, en el respecte de la seva autonomia.
3. La ciutat ofereix espais públics per a l'organització de reunions obertes i trobades informals. Garanteix el lliure accés de tothom a aquests espais si se'n respecten les normes.

13. La Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, que va ser modificada per la Llei 21/2002, va introduir la garantia d'accés de tots els regidors als mitjans de comunicació de titularitat municipal. Garantia que manté el Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, a l'article 170.2 (TRLMC).

14. D'acord amb el que estableix l'article 61 del TRLMC.

15. Tot seguint la Recomanació del Comitè de Ministres als estats membres del Consell d'Europa (Rec (2001) 19F/ 6 desembre 2001), sobre la participació dels ciutadans a la vida pública a escala local (www.coe.int; darrera consulta, 21.2.2008).

Per tal d'oferir espais públics per a l'organització de reunions:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- L'Ajuntament pot aprovar una ordenança reguladora de la utilització dels espais públics o bé regular-la en el Reglament de participació ciutadana.¹⁶

Article X. PROTECCIÓ DE LA VIDA PRIVADA I FAMILIAR

1. La ciutat protegeix el dret a la vida privada i familiar i reconeix que el respecte a les famílies, en la diversitat de les seves formes actuals, és un element essencial de la democràcia local.
2. La família, des de la seva formació i sense intervenció en la seva vida interna, gaudeix de la protecció de les autoritats municipals i de facilitats, en particular en l'àmbit de l'habitatge. Les famílies més desafavorides disposen, doncs, d'ajuts financers, com també d'estructures i serveis per a l'assistència a la infància i la vellesa.
3. Les autoritats municipals desenvolupen polítiques actives per vetllar per la integritat física dels membres de les famílies i encoratgen la desaparició dels maltractaments en el seu si.
4. En el marc del respecte de la llibertat d'elecció en l'àmbit educatiu, religiós, cultural i polític, les autoritats locals adopten totes les mesures necessàries per protegir la infància i la joventut i afavorir l'educació sobre les bases de la democràcia, la tolerància i la possibilitat de plena participació en la vida de la ciutat.
5. Les autoritats locals creen les condicions adients a fi que els infants puguin gaudir de la seva infantesa.

Per garantir el dret a la vida privada i familiar i protegir el respecte a les famílies, en la diversitat de les formes actuals, es recomana que la declaració d'aquest principi de no-discriminació en la prestació dels serveis públics locals —i molt especialment els d'atenció a les persones— s'estableixi amb caràcter general per la mateixa reglamentació local.

16. Es pot estar subjecte al que disposa el model de Reglament municipal de participació ciutadana, en el sentit que totes les persones tenen dret a utilitzar els locals, els equipaments i els espais públics municipals per exercir el dret de reunió sense més condicions que les que es deriven de les característiques de l'espai i les ordenances municipals, com també del compliment dels requisits exigits quan es tracti de reunions en llocs de trànsit públic o manifestacions, d'acord amb la Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió que desenvolupa l'article 21 de la Constitució.

A Espanya, l'exercici del dret d'associació, reunió i manifestació resta condicionat a l'obtenció de l'autorització d'estada o residència a Espanya (Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social). Ara bé, l'oferta d'espais públics per a l'organització de reunions obertes i trobades informals es pot argumentar que va més enllà de la delimitació d'aquests drets i aquestes llibertats i del règim legal de la seva intervenció administrativa i se situa en el pla de la relació jurídicoadministrativa entre municipi i administrat, de manera que entra dins de la capacitat dels municipis obrir aquests espais a qualsevol persona, ja que correspon al municipi ordenar i executar les polítiques locals d'integració social dels estrangers a la ciutat.

Per tal de garantir la protecció de les famílies més desfavorides:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- La inclusió de beneficis fiscals en les taxes i els preus públics com a mesura de suport a les famílies, en mèrit de la cobertura atorgada per la legislació de suport a les famílies.¹⁷
- L'Ordenança fiscal reguladora de l'impost sobre béns immobles pot regular una bonificació de la quota íntegra de l'impost a favor dels subjectes passius que posseeixin la condició de titulars de família nombrosa.¹⁸
- Igualment, l'Ordenança fiscal reguladora de l'impost sobre l'increment de valor dels terrenys de naturalesa urbana pot incorporar una bonificació de la quota íntegra de l'impost, en les transmissions de terrenys, i en la transmissió o constitució de drets reals de gaudi limitadors del domini, realitzades a títol lucratiu per causa de mort a favor dels descendents i adoptats, els cònjuges i els ascendents i adoptants.¹⁹

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Juntament amb les mesures que es creguin necessàries de les considerades en l'article XVI en relació amb el dret a l'habitatge, plans o programes de construcció d'habitatges socials, promoguts de manera autònoma o en col·laboració amb altres institucions, es poden incorporar com a criteris de selecció dels adjudicataris per tal de protegir les famílies més desfavorides o les famílies nombroses aspectes com ara: la situació econòmica de les unitats familiars, el major nombre de fills menors o l'existència de persones dependents.
- Aquests criteris de selecció s'entendran en el marc de les polítiques d'accés a l'habitatge que estableixen les administracions públiques competents com a instrument per facilitar l'accés a l'habitatge i sense perjudici dels ajuts financers que s'estableixin.²⁰

Per garantir que les famílies més desfavorides disposin d'ajuts financers, i també d'estructures i serveis per a l'assistència a la infància i la vellesa:

17. Es recomana la utilització d'aquesta norma d'efecte habilitant, en el marc de la potestat tributària local. De fet, més que cobertura, es tracta d'un mandat de la Llei catalana 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies.

18. D'acord amb el TRLHL, la bonificació pot ser fins a un màxim del 90%. L'Ordenança hauria d'especificar la classe i les característiques dels béns immobles a què afecti, la durada, la quantia anual i altres aspectes substantius i formals d'aquesta bonificació, així com les condicions de compatibilitat amb altres beneficis fiscals.

19. D'acord amb el TRLHL la bonificació pot ser de fins a un màxim del 95%.

20. L'article 25.2.d de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, de bases del règim local (LBRL) l'atorga als municipis i l'article 7 del Reial decret 2960/1976, de 12 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la legislació d'habitatges de protecció oficial, estableix que els serveis de promoció d'habitatges de protecció oficial hauran de tenir la configuració estructural, orgànica i funcional adequada, especialment als municipis mitjans i grans.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en el planejament urbanístic les reserves de sòl corresponents per a llars d'infants i serveis residencials nocturns i diürns per a persones dependents, d'acord amb els estàndards que en cada cas es considerin adequats segons la capacitat i les necessitats de cada municipi.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Es recomana incloure en els plecs de clàusules administratives particulars la preferència en l'adjudicació dels contractes de les proposicions per a les empreses licitadores que estableixin a favor dels seus treballadors les mesures de conciliació de la vida familiar i la vida laboral aplicables al personal de l'Administració de la Generalitat.²¹
- Es pot acordar implantar els serveis d'escoles bressol municipals, residències de gent gran, centres de dia i/o residències per a persones discapacitades, d'acord amb els estàndards adients i segons la capacitat i les necessitats de cada municipi, per fer-ne una prestació autònoma o conjuntament amb altres institucions, a través de les formes de gestió legalment establertes.

Per desenvolupar polítiques actives que vetllin per la integritat física dels membres de les famílies i encoratgin la desaparició dels maltractaments en el seu si es recomana:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Incloure en els convenis reguladors de les condicions de treball dels treballadors del sector públic local:
 - a) el compromís d'oferir cursos de formació específica per al personal que, pel lloc que ocupa, en necessiti, per tal que pugui detectar qualsevol mena de maltractament (gent gran, dones i infants);
 - b) l'obligació de qualsevol treballador de denunciar els maltractaments dels quals tingui coneixement en l'exercici del seu càrrec.
- Elaborar i aprovar un protocol per als treballadors locals que, d'una banda, permeti detectar els casos de maltractaments i, de l'altra, serveixi de guia d'actuació (protocol de detecció i d'intervenció en casos de maltractaments) o/i adherir-se a un protocol d'actuació interinstitucional que articuli la coordinació entre els diversos serveis que puguin intervenir-hi (sanitaris, policials, etc.).

21. D'acord amb el que disposa l'article 24.2 de la Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies. Cal tenir en compte, però, que la clàusula de preferència opera quan els termes de la proposició igualin els de l'empresa licitadora més avantatjosa, des del punt de vista dels criteris objectius que serveixen de base a l'adjudicació.

- Adoptar un compromís en la divulgació de valors que lluitin contra la violència de gènere. En aquest sentit, es pot incloure en el projecte educatiu de ciutat. Conjuntament o alternativament, es poden prendre mesures com ara la dotació de serveis especials i infraestructura adequada a la protecció.

Per protegir la infància i la joventut i afavorir l'educació sobre les bases de la democràcia, la tolerància i la possibilitat de plena participació en la vida de la ciutat.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Promoure, amb els ajuts que es considerin més escaients, l'associacionisme del jovent.²²

Article XI. DRET A LA INFORMACIÓ

1. Els ciutadans i les ciutadanes tenen dret a ser informats/ades de tot allò que pertoca a la vida social, econòmica, cultural i administrativa local. Els únics límits són el respecte de la vida privada de les persones i la protecció de la infància i la joventut.
2. Les autoritats municipals ofereixen els mitjans perquè la circulació d'informació que afecti la població sigui accessible, eficaç i transparent. A aquest efecte, desenvolupen l'aprenentatge de les tecnologies informàtiques, el seu accés i la seva actualització periòdica.

Per tal d'oferir els mitjans perquè la circulació d'informació que afecti la població sigui accessible, eficaç i transparent, es podria:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en l'instrument organitzatiu que es consideri escaient, reglament i/o cartes de serveis, el compromís de fer amb la periodicitat adient enquestes, sondejos i consultes per valorar el grau de satisfacció ciutadana sobre els serveis que rep.

Per desenvolupar l'aprenentatge de les tecnologies informàtiques, l'accés a aquestes i la seva actualització periòdica hi ha, entre d'altres, els mitjans següents:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en les ordenances el compromís de l'Ajuntament d'utilitzar tècniques i mitjans electrònics, informàtics i telemàtics que afavoreixin la comunicació amb els ciutadans. D'aquesta manera s'obliga a publicar a la pàgina web la informació referent a:
 - a) la convocatòria d'actes de pública concurrència, tant l'anunci com les bases i els plecs de clàusules, a més de qualsevol altra documentació adient;

22. D'acord amb la Carta Europea per a la participació dels joves a la vida local i regional, adoptada pel Congrés de Poders Locals i Regionals d'Europa el 21 de maig de 2003 (CPLRE 2003) (www.coe.int; darrera consulta, 21.2.2008).

- b) els acords que adopti el Ple municipal;
 - c) qualsevol altra documentació que es consideri d'interès general.
- Incloure en les ordenances el compromís de l'Ajuntament de crear un registre telemàtic per a la recepció o sortida de sol·licituds, escrits i comunicacions que es transmetin per mitjans telemàtics. Registre que haurà de complir els criteris de disponibilitat, autenticitat, integritat, confidencialitat i conservació de la informació que l'Ajuntament expliciti.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Afavorir, en la mesura de les seves possibilitats i en el marc de la cooperació tècnica i econòmica amb altres administracions i operadors, la connexió a les llars i facilitar punts públics d'accés mitjançant la xarxa d'equipaments i oficines municipals.²³

Per tal de garantir el dret dels ciutadans a la informació local i que la informació que afecti la població sigui accessible, eficaç i transparent —en els termes que disposa l'article XXIV d'aquesta Carta—, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Regular, per acord del Ple municipal, el procediment per exercir el dret d'informació.²⁴
- Incloure en la normativa municipal la utilització d'altres mitjans, a més dels previstos legalment (diaris oficials), per donar publicitat a les resolucions i convocatòries de cada entitat local.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Elaborar i fer pública una relació dels serveis que presta cada entitat local, tot indicant en cada cas la forma de prestació o gestió del servei amb expressió dels avantatges i inconvenients de cadascuna de les possibles opcions alternatives de gestió.
- Impulsar la utilització de mitjans electrònics en la contractació pública i la implantació de processos de contractació predominantment electrònics. Un primer pas pot consistir, entre altres coses, en el compromís de donar publicitat per Internet dels:
 - a) anuncis de licitació,
 - b) plecs de clàusules administratives i plecs de prescripcions tècniques,
 - c) resum de les ofertes presentades,

23. Vegeu article 10 del model de Reglament municipal de participació ciutadana. (op. cit)

24. D'acord amb el que disposa l'article 155.4 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

- d) quadre comparatiu de les ofertes econòmiques,
- e) puntuacions obtingudes per cada oferta, i
- f) adjudicacions.

PART III. Drets econòmics, socials, culturals i ambientals de proximitat

Article XII. DRET GENERAL ALS SERVEIS PÚBLICS DE PROTECCIÓ SOCIAL

1. Les ciutats signatàries consideren les polítiques socials com a part central de les polítiques de protecció dels drets humans i es comprometen a garantir-los en el marc de les seves competències.
2. Es reconeix el dret dels ciutadans i les ciutadanes a accedir lliurement als serveis municipals d'interès general. Amb aquesta finalitat, les ciutats signatàries s'oposen a la comercialització dels serveis personals d'ajuda social i vetllen perquè hi hagi uns serveis essencials de qualitat a preus acceptables en altres sectors dels serveis públics.
3. Les ciutats signatàries es comprometen a desenvolupar polítiques socials especialment destinades als més desfavorits, com a forma de rebuig de l'exclusió i en la recerca de la dignitat humana i de la igualtat.

Per dotar la ciutat de serveis personals d'ajuda social d'accés lliure i vetllar perquè la seva prestació sigui de qualitat i a preus acceptables en altres sectors dels serveis públics, els ens locals poden considerar els determinis següents:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Integrar en un document de compromís prestacional, sigui amb caràcter reglamentari o a través de cartes de serveis, els serveis personals d'ajut social que presta, i també les formes organitzatives que els dota, incloent-hi: a) forma de prestar-los; b) compromisos de qualitat que assumeix; c) controls per mantenir la qualitat; d) instruments d'avaluació i revisió anual; e) formes de participació dels ciutadans en la gestió dels serveis, com ara: fulls de suggeriments, reclamacions, telèfons de l'àrea i enquestes per conèixer el grau de satisfacció dels ciutadans. Així mateix, es pot editar una guia de serveis de la ciutat en paper i en sistema braille i sonor.
- Promoure convenis amb les empreses subministradores dels serveis d'electricitat, gas i aigua per tal que no tallin aquets subministrament a les famílies amb problemes econòmics.²⁵ Quan algun d'aquest serveis el presta el mateix Ajuntament, en la reglamentació del servei s'hauria de preveure la prohibició de tallar el subministrament esmentat d'acord amb les condicions i garanties que es considerin oportunes.
- Incloure en la reglamentació local el compromís de col·laborar amb la iniciativa privada en les tasques d'integració social, mitjançant la prestació d'assessorament tècnic, coordinació, planificació i suport econòmic.

25. Aquest criteri ha estat aplicat de manera pionera pel municipi de Saint-Denis (França). Es tracta d'una actuació de lluita contra l'exclusió i de defensa del dret a la ciutat recollit a la Carta, ja que es considera que la privació d'aquest dret atempta contra la dignitat i la salut de les persones.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Assegurar-se que l'externalització dels serveis personals d'ajut social tindrà, en tot cas, caràcter instrumental i romandrà sota el control de l'ens local, i en l'accés al qual es garantiran els principis d'universalitat i igualtat.
- Promoure la formalització de convenis amb les administracions públiques competents la prestació dels serveis que puguin afavorir els ciutadans més vulnerables del seu municipi. Aquests convenis s'estendran a les administracions públiques amb competències d'assistència i cooperació local de caràcter tècnic, jurídic i econòmic.

Article XIII. DRET A L'EDUCACIÓ

1. Els ciutadans i les ciutadanes de la ciutat gaudeixen del dret a l'educació. Les autoritats municipals faciliten l'accés a l'educació elemental dels infants i els joves en edat escolar. Encoratgen la formació de les persones adultes, en un marc de proximitat i respecte dels valors democràtics.
2. Les ciutats contribueixen a la posada a disposició de tothom dels espais i centres escolars, educatius i culturals, en un context multicultural i de cohesió social.
3. Les autoritats municipals contribueixen a augmentar el nivell de ciutadania mitjançant pedagogies educatives, en particular pel que fa a la lluita contra el sexisme, el racisme, la xenofòbia i la discriminació, implantant principis de convivència i hospitalitat.

Per contribuir a la lluita contra el sexisme, el racisme, la xenofòbia i la discriminació:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Es pot assumir el compromís d'oferir a tots els qui presten serveis a la municipalitat, des de l'alcalde cap avall, una educació en drets humans, en el marc del que se suggereix a l'article VIII, incorporant-lo en les cartes de serveis o en l'instrument reglamentari que es consideri escaient.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Igualment, es pot valorar la formació en drets humans en els concursos de selecció de personal.
- Impulsar, mitjançant les eines que es considerin escaients, la formació de la ciutadania en el respecte als drets humans.

Article XIV. DRET AL TREBALL

1. Els ciutadans i les ciutadanes tenen dret a exercir activitats remunerades, mitjançant un lloc de treball digne que garanteixi la seva qualitat de vida.
2. Les autoritats municipals, en la mesura de les seves possibilitats, contribueixen a assolir la plena ocupació. Per tal de fer efectiu el dret al treball, les ciutats signatàries afavoreixen el punt d'equilibri entre l'oferta i la demanda d'ocupació i encoratgen l'actualització i la requalificació dels treballadors mitjançant la formació continuada. Desenvolupen accions accessibles a les persones en atur.
3. Les ciutats signatàries es comprometen a no firmar cap contracte municipal sense introduir-hi una clàusula que rebutgi el treball il·legal, tant si es tracta de treballadors nacionals com estrangers, de persones en situació tant regular com irregular e n relació amb les lleis nacionals, com també clàusules que rebutgin el treball dels infants.
4. Les autoritats municipals desenvolupen, en col·laboració amb les altres institucions públiques i les empreses, mecanismes per garantir la igualtat de totes les persones davant el treball, per impedir qualsevol tipus de discriminació per motius de nacionalitat, sexe, opció sexual, edat o discapacitació pel que fa al salari, a les condicions de treball, al dret de participació, a la promoció professional i a la protecció contra l'acomiadament. Les autoritats municipals encoratgen la igualtat en l'accés de les dones al treball mitjançant la creació de llars d'infants i d'altres mesures, i la igualtat en l'accés de les persones discapacitades, mitjançant la creació dels equipaments adients.
5. Les autoritats municipals afavoreixen la creació de llocs de treball protegits per a les persones que han de tornar a inserir-se dins la vida professional. En particular, encoratgen la creació de llocs de treball relacionats amb els nous filons d'ocupació i les activitats que tenen un benefici social: serveis a les persones, medi ambient, prevenció social i educació per a adults.

Per tal d'afavorir la creació de llocs de treball per a les persones amb dificultats per accedir al mercat de treball, l'entitat local pot incorporar clàusules socials en els processos de contractació pública.²⁶

26. La contractació pública permet a les administracions disposar de béns o de serveis que no formen part de la seva estructura orgànica o patrimonial i pot ser utilitzada com a mitjà per afavorir els objectius estratègics de cohesió social, com ara la baixa sinistralitat laboral o la integració social de col·lectius vulnerables. D'aquesta manera, tenint en compte els criteris de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya (vegeu per a tots l'informe 2/2006, de 9 de febrer, de la Comissió Permanent; www.gencat.net/economia/ambits/contractacio/jcca; darrera consulta, 22.2.2008), cal tenir presents les possibilitats d'incloure-les com a condicions d'execució contractual sempre que no tinguin un efecte discriminatori directe o indirecte respecte als licitadors; igualment, les reserves parcialitzades de la contractació pública; les clàusules de prevalença i, amb les precisions que calgui en relació amb els criteris de la Junta, les possibilitats que brinda la definició de l'objecte del contracte, a més de les que ofereix la utilització del procediment restringit —«selectiu», en la terminologia de l'Organització Mundial del Comerç.

Per evitar el treball il·legal, molt especialment el dels infants:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Vetllar perquè els plecs de condicions de contractació de béns o serveis tinguin en compte les recomanacions adreçades a impedir la contractació amb empreses que incorporin en els seus processos productius treball il·legal, particularment dels infants.
- Incloure en els plecs de clàusules administratives elements de valoració positiva a les empreses o productes que acreditin suficientment el compliment de les clàusules de responsabilitat social de l'empresa.

Per afavorir l'actualització i l'adquisició de noves habilitats i competències dels treballadors mitjançant la formació continuada i el desenvolupament d'accions accessibles a les persones en atur, els ens locals, en accions de caràcter individual o conjuntament amb altres administracions públiques, organitzacions sindicals i empresarials i altres institucions i entitats públiques i privades, poden:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incorporar en l'Ordenança reguladora de la taxa per a la selecció de personal beneficis fiscals a favor dels desocupats per participar en les convocatòries de selecció del personal.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Elaborar plans de formació del personal al servei de l'Administració i especialment en l'atenció a les persones discapacitades. Aquests plans també poden ser objecte de pacte en els convenis laborals signats pels ajuntaments amb el personal.
- Crear els serveis —les característiques i dimensió dels quals dependran de l'abast poblacional del municipi— que atenguin individualment o en col·laboració amb altres institucions públiques i entitats públiques o privades les necessitats d'informació, formació, innovació i inserció laboral.
- Promoure el treball transversal de les diverses àrees de l'entitat en relació amb la formació professional i acadèmica.
- Incorporar en el conveni col·lectiu del personal municipal i/o altres regulacions sobre la incorporació de personal a la plantilla municipal una disposició contra la discriminació per raó de raça, ètnia o cultura de procedència. Es tracta de garantir que les proves i els criteris per a la selecció, contractació i promoció per accedir a un lloc de treball siguin objectius, tenint en compte els requeriments del lloc, de manera que en els perfils exigits no hi influeixi la raça, l'ètnia o la cultura de procedència.²⁷

27. Vegeu la recomanació de la Secretaria d'Acció Sindical de la CONC, Negociació col·lectiva 2007. Objectius sindicals 2008. (www.ccoo.cat; darrera consulta, 21.2.2008).

Article XV. DRET A LA CULTURA

1. Els ciutadans i les ciutadanes tenen dret a la cultura en totes les seves expressions, manifestacions i modalitats.
2. Les autoritats locals, en cooperació amb les associacions culturals i el sector privat, encoratgen el desenvolupament de la vida cultural urbana en el respecte de la diversitat. Es posen a la disposició dels ciutadans i les ciutadanes espais públics adients per a les activitats culturals i socials en condicions d'igualtat per a tothom.

Per fer possible l'exercici del dret a la cultura en totes les seves expressions, manifestacions i modalitats, els ens locals poden utilitzar la potestat tributària local en el sentit de:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incorporar a l'Ordenança reguladora de l'impost sobre vehicles de tracció mecànica una bonificació per als vehicles històrics o els que tinguin una antiguitat mínima de vint-i-cinc anys.²⁸
- Incorporar a l'Ordenança reguladora de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres una bonificació en favor de les construccions, instal·lacions o obres que siguin declarades d'especial interès o utilitat municipal pel fet de concórrer-hi circumstàncies socials, culturals, historicoartístiques o de foment del treball que justifiquin aquesta declaració.²⁹

Per tal d'encoratjar el desenvolupament de la vida cultural urbana en el respecte de la diversitat, una via seria:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en el planejament urbanístic les reserves corresponents de sòl d'espais públics adients per a les activitats culturals i socials en condicions d'igualtat per a tothom, d'acord amb la capacitat i les necessitats de cada municipi.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Preveure la creació de comitès d'experts que formulin propostes de desenvolupament de la vida cultural urbana en el respecte a la diversitat.
- Assegurar que l'oferta cultural del municipi és, substancialment, accessible a tota la població, articulada, amb aquesta finalitat, l'oportuna col·laboració amb el sector privat.

28. Comptats a partir de la data de la seva fabricació, o, si aquesta no es conegués, es prendrà com a tal la de la seva primera matriculació o, si no es coneix, la data en la qual el tipus o variant corresponent es va deixar de fabricar. D'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins al 100%.

29. L'esmentada declaració correspondrà al Ple de la corporació i s'acordarà, amb una sol·licitud prèvia del subjecte passiu, pel vot favorable de la majoria simple dels seus membres. D'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins a un màxim del 95%.

Per tal de garantir la provisió d'espais públics adients per a les activitats culturals i socials, a disposició dels ciutadans i ciutadanes en condicions d'igualtat per a tothom, els ens locals tenen la possibilitat de:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar una ordenança reguladora de la utilització dels espais públics per a activitats culturals i socials que reguli el procediment de sol·licitud, la tramitació i altres elements que incideixen en la seva autorització.
- Aprovar una ordenança reguladora de l'accés als espais culturals que reculli el dret a gaudir dels espais culturals i dret a l'ús dels espais per a la creació cultural.
- Aprovar una ordenança reguladora de l'accés a les programacions culturals.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Organitzar arxius històrics municipals on es puguin conservar els documents municipals.
- Crear o fomentar la creació de museus o xarxes de museus.³⁰
- Crear biblioteques, fins i tot per part dels municipis de menys de cinc mil habitants.
- Promoure convenis per a l'establiment d'ensenyaments especials (música, teatre, etc.).
- Elaborar un programa de foment de la lectura a partir de la biblioteca municipal i amb la col·laboració dels centres educatius del municipi.
- Promoure un pla de mecenatge per coordinar les aportacions privades a la realització d'activitats culturals de tota mena: formació, difusió i creació.
- Fomentar el desenvolupament de programes de suport a la creació elaborats amb la participació ciutadana i adreçats a col·lectius específics (joves, dones, immigrants, gent gran, etc.). El pressupost municipal haurà d'incloure les partides corresponents per possibilitar-ho.

Article XVI. DRET A L'HABITATGE

1. Tots els ciutadans i ciutadanes tenen dret a un habitatge digne, segur i salubre.
2. Les autoritats municipals vetllen per l'existència d'una oferta adient d'habitatge i d'equipaments de barri per a tots els ciutadans i ciutadanes, sense distinció pel que fa al nivell d'ingressos. Aquests equipaments han de disposar d'estructures d'acolliment per als sense sostre que puguin garantir la seva seguretat i dignitat, com també d'estructures per a les dones víctimes de violència, en particular de violència domèstica, de maltractaments, i per a les que intenten fugir de la prostitució.

30. La creació de xarxes de museus, biblioteques i espais permet l'accés a les ofertes de qualsevol persona de qualsevol municipi membre de la xarxa a les activitats de les ciutats membres.

3. Les autoritats municipals garanteixen el dret dels nòmades a residir a la ciutat en condicions compatibles amb la dignitat humana.

Per tal d'afavorir l'existència d'una oferta adient d'habitatge, es poden considerar les mesures següents:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Fer que el planejament urbanístic prevegi com a sistemes urbanístics reserves de terrenys per a habitatges dotacionals públics dirigits a satisfer les necessitats temporals de col·lectius de persones amb necessitats d'assistència o d'emancipació justificades en polítiques socials prèviament definides.³¹
- Incorporar al planejament urbanístic els terminis obligatoris per iniciar i acabar la construcció d'habitatges de protecció pública, és a dir, per assegurar la materialització de les reserves per construir-los.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Impulsar les diverses activitats orientades a la creació d'habitatges de protecció oficial, en el marc de la protecció de la vida privada i familiar tal com es regula a l'article X d'aquesta carta.
- Constituir voluntàriament patrimonis municipals de sòl i d'habitatge, en els ajuntaments als quals la legislació urbanística no els ho imposa.
- Adoptar els mecanismes adients en els processos d'adjudicació per assegurar la barreja social i impedir els fraus que permeten als adjudicataris lucrar-se, amb transmissions posteriors, gràcies a l'esforç inversor realitzat per la col·lectivitat.³²

Per garantir la dotació d'habitatges i/o equipaments que disposin d'espais d'acolliment per als sense sostre, en condicions de seguretat i dignitat, com també d'estructures per a les persones víctimes de violència, en particular les dones, es recomana:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incorporar a l'Ordenança reguladora de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres una bonificació a favor de les construccions, instal·lacions o obres referents als habitatges de protecció oficial.³³
- Incorporar a l'Ordenança reguladora de l'IBI una bonificació en la quota íntegra de l'impost aplicable als habitatges de protecció oficial, un cop transcorreguts els tres anys d'aplicació obligatòria d'aquesta bonificació.³⁴

31. D'acord amb l'habilitació del Decret legislatiu català 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme.

32. L'existència de reserves d'habitatge protegit dirigides a obtenir suficient habitatge assequible no segregat és una mesura de cohesió social. Ara bé, la seva eficàcia per garantir la cohesió social depèn en bona part de la fase d'adjudicació dels habitatges.

33. D'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins a un màxim del 50%.

34. Vegeu el 2n paràgraf de l'art. 73.2 del TRLHL. Cal tenir en compte que, d'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins a un màxim del 50%.

- Disposar d'un nombre d'habitatges per a urgències socials mitjançant un compromís establert en la carta de serveis i/o en els reglaments municipals, segons la població. Els habitatges per a les víctimes de la violència de gènere comptaran amb l'anonimat garantit per l'ens local.
- Comprometre's, en carta de serveis o en reglament municipal, a disposar d'equipaments per a persones sense sostre on puguin utilitzar serveis higiènics, deixar-hi en consigna les seves pertinences, rentar-hi roba, gaudir-hi d'un àmbit on sigui possible la socialització i, si escau, pernoctar-hi.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Disposar d'espais escaients on sigui possible habilitar la instal·lació temporal de poblacions nòmades, que gaudeixin dels serveis d'aigua potable, higiènics, per rentar roba i facilitats de cuina. Instal·lacions connectades als serveis socials, que facilitin l'escolarització dels infants.

Article XVII. DRET A LA SALUT

1. Les autoritats municipals afavoreixen l'accés en igualtat de tots els ciutadans i ciutadanes a l'atenció i prevenció sanitàries.
2. Les ciutats signatàries, per mitjà d'accions en l'àmbit econòmic, cultural, social i urbanístic, contribueixen de manera global a promoure la salut de tots els seus habitants amb la seva participació activa.

Per afavorir l'accés en condicions d'igualtat a l'atenció i prevenció sanitàries i promoure la salut de tots els seus habitants, es recomana que els ens locals:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Es comprometin, mitjançant instruments reglamentaris i/o cartes de serveis, a cooperar en la implantació de polítiques de salut al municipi, i a definir-les i periodificar-les.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Desenvolupin estratègies multisectorials per fer front als determinants de la salut, tenint en compte les perspectives culturals, socials, econòmiques, físiques i de gènere, i garantint la utilització de l'avaluació de l'impacte sanitari.³⁵

35. Estratègia plantejada en la Xarxa Catalana de Ciutats Saludables en relació amb el document «Salud 21: salud para todos en el siglo XXI», de la regió europea de l'OMS (www.who.int; darrera consulta, 21.2.2008).

- Fomentin un procés de desenvolupament sanitari de caràcter participatiu que impliqui els agents rellevants en matèria de salut a la llar, als centres educatius, a la feina i també a escala comunitària i nacional, i que promogui la presa de decisions, l'aplicació i la responsabilitat conjunta.³⁶

Article XVIII. DRET AL MEDI AMBIENT

1. Els ciutadans i les ciutadanes tenen el dret a un medi ambient sa que cerqui la compatibilitat entre desenvolupament econòmic i equilibri ambiental.
2. Amb aquesta finalitat, les autoritats municipals adopten, sobre la base del principi de precaució, polítiques de prevenció de la contaminació (incloent-hi la contaminació acústica), d'estalvi de l'energia, de gestió, de reciclatge, de reutilització i recuperació dels residus; amplien i protegeixen els espais verds de les ciutats.
3. Les autoritats municipals executen totes les accions necessàries perquè els ciutadans i les ciutadanes apreïïn, sense degradar-lo, el paisatge que envolta i configura la ciutat i perquè siguin consultats sobre les modificacions que el puguin alterar.
4. Les autoritats municipals desenvolupen una educació específicament orientada envers el respecte de la natura, en particular per als infants.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar ordenances reguladores de la intervenció integral que regulin les situacions que es produeixen al voltant de l'actuació del control inicial de l'exercici de les activitats.³⁷

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Establir subvencions i ajudes públiques dirigides directament a incentivar mesures o organitzacions orientades a la protecció del medi ambient.
- Incloure el factor mediambiental com un dels criteris a aplicar en la concessió de qualsevol subvenció. D'aquesta manera, es valorarà el grau de compromís ambiental del sol·licitant, mesurat d'acord amb determinats paràmetres objectius (etiquetes ecològiques, certificació de sistemes de gestió ambiental, etc.). Així mateix, quan les actuacions subvencionables hagin de sotmetre's a les mesures exigides per la normativa de protecció mediambiental, haurà d'incloure-s'hi la valoració de les mesures complementàries que proposi executar el sol·licitant, respecte de les exigides per la normativa.³⁸

36. Estratègia plantejada en la Xarxa Catalana de Ciutats Saludables en relació amb el document «Salud 21: salud para todos en el siglo XXI», de la regió europea de l'OMS (www.who.int; darrera consulta, 21.2.2008).

37. Situacions com la determinació del termini per a l'actuació del control inicial o el moment en què l'activitat ja pot començar a desenvolupar-se, que no queden resoltes pel Decret 139/1999, de 18 de maig (Reglament de la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració ambiental).

38. Aquesta mesura s'hauria de preveure, si es vol implantar, en el Pla estratègic de subvencions.

Per cercar la compatibilitat entre desenvolupament econòmic i equilibri ambiental i promoure polítiques de prevenció de la contaminació:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Es podria fomentar l'aplicació de criteris mediambientals³⁹ en els contractes públics, particularment en el moment de determinar les especificacions tècniques i els criteris de selecció del contractista i adjudicació del contracte.⁴⁰ En aquest sentit, es poden considerar diversos mecanismes en les especificacions tècniques dels contractes d'obres,⁴¹ en la selecció dels candidats⁴² i en l'adjudicació del contracte.⁴³
- Es poden donar a les entitats a les quals es contracta la realització d'una obra pública directrius de «construcció sostenible» (baix consum energètic, utilització de determinats materials de construcció, etc.).⁴⁴

Es poden utilitzar les possibilitats que la normativa tributària local ofereix per tal que:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- L'Ordenança sobre béns immobles estableixi una bonificació de la quota íntegra de l'impost per als béns immobles en els quals s'hagin instal·lat sistemes per a l'aprofitament tèrmic o elèctric d'energia solar.⁴⁵

39. Tenint en compte principis generals del dret ambiental com ara el de sostenibilitat, que es defineix com la capacitat de satisfer les necessitats del present, sense comprometre la capacitat de les futures generacions de satisfer les seves.

40. La Comissió —COM(2001) 274 final— ha elaborat unes directrius no vinculants amb les quals pretén estimular la introducció del factor mediambiental en la contractació pública. Vegeu la «Comunicació interpretativa sobre legislació comunitària de contractes públics i les possibilitats d'integrar els aspectes medioambientals en la contractació pública» (<http://eurlex.europa.eu>; darrera consulta, 21.2.2008).

41. Com ara el fet d'incloure-hi la prohibició d'utilitzar determinades substàncies perjudicials per al medi ambient (emissions contaminants, nivell de soroll de la maquinària superior a un determinat nivell, etc.). Igualment, imposar el compliment d'un nivell mínim de rendiment mediambiental sempre que el nivell exigít no limiti la participació en la contractació ni origini cap discriminació en detriment de potencials licitadors.

42. Es podrà utilitzar per acreditar la capacitat tècnica dels contractistes, el registre de l'empresa en el sistema EMAS d'ecogestió i ecoauditoria, sempre que no s'excloquin altres justificants que satisfacin els mateixos requisits de capacitat tècnica com, per exemple, la implantació de la norma ISO 14001.

43. Els criteris referits a elements mediambientals poden servir per determinar l'oferta econòmicament més avantatjosa, sempre que, tal com ha determinat el TJCE en la Sentència del 17 de setembre de 2002, aquests criteris estiguin relacionats amb l'objecte del contracte, no atribueixin a la mencionada entitat una llibertat incondicional d'elecció, s'esmentin expressament en el plec de condicions o en l'anunci de licitació i respectin tots els principis fonamentals del dret comunitari i, en particular, el principi de no-discriminació. En aquesta línia, el Ministeri de Medi Ambient, per a la contractació de subministraments, obres, serveis i consultoria i assistència tècnica, ha incorporat el criteri de «qualitat ambiental» de les ofertes que es presenten. Pot consultar-se'n el contingut a l'Ordre de 14.10.1997 (BOE del 29.10.1997).

44. En aquest sentit, cal atènyer-se al que disposin les normes tècniques d'edificació.

45. D'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins a un màxim del 50%.

- L'Ordenança reguladora de l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres estableixi una bonificació a favor de les construccions, instal·lacions o obres en què s'incorporin sistemes per a l'aprofitament tèrmic o elèctric d'energia solar.⁴⁶

Per tal d'adaptar polítiques de prevenció de la contaminació acústica:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar una ordenança reguladora de la contaminació acústica que estableixi els nivells de soroll permesos, havent determinat prèviament les zones de sensibilitat acústica i mapes de capacitat acústica.⁴⁷
- En la redacció dels plans urbanístics, excloure l'ús residencial a les zones amb una sensibilitat acústica especial.
- Les entitats locals poden establir taxes per a la prestació dels serveis d'inspecció que realitzin per verificar el compliment de la normativa que té com a objectiu prevenir, vigilar i reduir la contaminació acústica.⁴⁸

Per tal d'afavorir polítiques de reciclatge i de prevenció de la contaminació, es recomana:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Promoure la reducció de la generació de residus, i qualsevol mesura de protecció del medi ambient en la contractació pública.⁴⁹

Per tal d'ampliar i protegir els espais verds de les ciutats, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Incrementar en els plans urbanístics els estàndards d'espais verds previstos en la Llei d'urbanisme, d'acord amb la capacitat i les necessitats de cada municipi i tenint presents altres variables com ara l'impacte d'aquestes mesures en els costos d'urbanització i dels habitatges construïts a l'àrea geogràfica considerada.
- Articular mesures específicament adreçades al manteniment en bones condicions dels espais verds existents o que es creïn.

46. D'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins a un màxim del 95%. L'aplicació d'aquesta bonificació estarà condicionada al fet que les instal·lacions per a producció de calor incloguin col·lectors que disposin de la corresponent homologació de l'Administració competent.

47. D'acord amb el que disposa la Llei del Parlament de Catalunya 16/2002, de 28 de juny.

48. Llei 37/2003, de 17 de novembre, reguladora del soroll, en relació amb l'art. 20 del TRLHL.

49. En aquest sentit, el que disposa la disposició addicional segona de la Llei 11/1997, de 24 d'abril, que regula els envasos i residus d'envasos, pel que fa a promoure l'ús de materials reutilitzables i reciclables en la contractació d'obres públiques.

Per tal que els ciutadans i ciutadanes apreciïn, sense degradar-lo, el paisatge que envolta i configura la ciutat i perquè siguin consultats sobre les modificacions que el puguin alterar:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Els ens locals, en el procediment de tramitació del planejament urbanístic, particularment en la fase de participació ciutadana, poden facilitar l'aportació de criteris per tal de garantir el respecte als valors paisatgístics que calgui respectar en el procés de transformació de la ciutat.

Per tal de desenvolupar una educació específicament orientada envers el respecte de la natura, els ajuntaments, en col·laboració, si escau, amb les altres administracions concernides, podrien:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Redactar plans educatius de ciutat en els quals s'incorporin mesures específicament orientades a la sensibilització ambiental i la promoció de l'Agenda 21.
- Establir mesures de foment per tal que cada escola elabori la seva pròpia Agenda 21, revisant plantejaments i pràctiques i comproment-se en algunes accions de millora.

Article XIX. DRET A UN URBANISME HARMONIÓS I SOSTENIBLE

1. Els ciutadans i les ciutadanes tenen dret a un desenvolupament urbanístic ordenat que garanteixi una relació harmoniosa entre l'hàbitat, els serveis públics, els equipaments, els espais verds i les estructures destinades als usos col·lectius.
2. Les autoritats municipals duen a terme, amb la participació dels ciutadans i ciutadanes, una planificació i una gestió urbanes que assoleixin l'equilibri entre l'urbanisme i el medi ambient.
3. En aquest marc, es comprometen a respectar el patrimoni natural, històric, arquitectònic, cultural i artístic de les ciutats i a promoure la rehabilitació i la reutilització del patrimoni construït, per tal de reduir les necessitats pel que fa a les noves construccions i al seu impacte en el territori.

Per tal de fer efectiu el dret a un desenvolupament urbanístic ordenat que garanteixi una relació harmoniosa entre l'hàbitat, els serveis públics, els equipaments, els espais verds i les estructures destinades als usos col·lectius, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Fomentar l'establiment de l'activitat industrial fora dels nuclis de població, i incorporar a l'Ordenança reguladora de l'impost sobre activitats econòmiques una bonificació de la quota aplicable a les activitats industrials, que, des de l'inici de la

seva activitat o per trasllat posterior, estiguin ubicades en locals o instal·lacions allunyats de les zones més poblades del terme municipal.⁵⁰

Per tal de dur a terme, amb la participació dels ciutadans i les ciutadanes, una planificació i una gestió urbanes que assoleixin l'equilibri entre l'urbanisme i el medi ambient, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Constituir consells assessors urbanístics com a òrgans locals de caràcter informatiu i deliberatiu.⁵¹
- Donar publicitat als processos urbanístics de planejament i de gestió, al contingut de les figures de planejament i els instruments de gestió, inclosos els convenis, a través dels mitjans previstos normativament, procurant que els ciutadans que ho desitgin puguin accedir fàcilment al seu contingut.⁵²
- Impulsar processos de participació ciutadana en la formulació de les figures de planejament i de les seves modificacions.⁵³

Per respectar el patrimoni natural, històric, arquitectònic, cultural i artístic de les ciutats i promoure la rehabilitació i reutilització del patrimoni construït, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Crear registres o inventaris de patrimoni natural, històric, arquitectònic, cultural i artístic.⁵⁴
- Aprovar un pla estratègic de subvencions en el qual s'inclouï l'atorgament de subvencions per a la rehabilitació d'edificis i per al manteniment del patrimoni natural, històric, arquitectònic, cultural i artístic de la ciutat.

50. D'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins a un màxim del 50%.

51. En mèrit de l'habilitació prevista a l'article 8.2 de la Llei d'urbanisme de Catalunya. Poden articular-se com a consells sectorials, en els termes establerts a l'article 29 del model de Reglament de participació ciutadana.

52. Vegeu el que disposa el model de Reglament de participació ciutadana als articles 14 i 15 en relació amb les pàgines web municipals i els mitjans d'informació locals, respectivament, i l'article 8.3 de la Llei d'urbanisme de Catalunya.

53. La Llei d'urbanisme de Catalunya ja preveu que la memòria dels plans d'ordenació urbanística municipal ha d'incloure el programa de participació ciutadana que l'Ajuntament hagi aplicat durant el procés de formulació i tramitació del pla.

54. Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català; Decret legislatiu 1/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de patrimoni de la Generalitat de Catalunya; Decret 336/1988, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals.

Article XX. DRET A LA CIRCULACIÓ I LA TRANQUIL·LITAT A LA CIUTAT

1. Les autoritats locals reconeixen el dret dels ciutadans i les ciutadanes a tenir mitjans de transport compatibles amb la tranquil·litat a la ciutat. A aquest efecte, afavoreixen transports públics accessibles a tothom segons un pla de desplaçaments urbans i interurbans. Controlen el trànsit automobilístic i en garanteixen la fluïdesa i respecten així el medi ambient.
2. El municipi controla rigorosament l'emissió de sorolls i vibracions de tota mena. Defineix les àrees completament reservades, o reservades en determinats moments, als vianants i encoratja l'ús dels vehicles no contaminants.
3. Les ciutats signatàries es comprometen a assignar els recursos necessaris per fer efectius aquests drets i, si escau, recorren a formes de col·laboració econòmica entre entitats públiques, empreses privades i la societat civil.

El dret a la circulació i la tranquil·litat a la ciutat pot veure's garantit gràcies a mesures com ara que:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- L'Ordenança fiscal reguladora de l'impost sobre vehicles incorpori bonificacions:⁵⁵
 - segons la classe de carburant que consumeixi el vehicle, per raó de la incidència de la combustió del carburant esmentat en el medi ambient;
 - segons les característiques dels motors dels vehicles i la seva incidència en el medi ambient.

Per tal de tenir mitjans de transport compatibles amb la tranquil·litat a la ciutat:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Les consideracions mediambientals es poden valorar en la contractació pública, tal com s'estableix a l'article XVIII, sigui en la fase de selecció del contractista —procediment restringit—, sigui en la d'adjudicació quan el criteri tingui relació amb l'objecte del contracte.⁵⁶
- Igualment, per tal d'afavorir transports públics accessibles a tothom, es pot elaborar un pla de supressió de barreres arquitectòniques en els transports públics, tal com s'ha comentat a l'article IV.

55. D'acord amb el que disposa el TRLHL, la bonificació pot ser de fins a un màxim del 75%.

56. En aquest sentit, el fet d'atorgar punts en la fase de concurs orientada a determinar l'oferta econòmicament més avantatjosa, per raó de la reducció del nivell de soroll emès pel vehicle considerat per dur a terme el transport col·lectiu, és perfectament legal. Vegeu la STJCE de 17 de setembre de 2002 (Assumptes Concòrdia, C-513/99), esmentada a la nota 39 (www.curia.eu.int).

Per reduir les immissions sonores en la vida de les persones, els ens locals disposen de les eines que els ofereix el planejament territorial i/o la contractació pública. En aquest sentit, el dret a la circulació i la tranquil·litat a la ciutat pot veure's garantit gràcies a mesures com ara:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Fer que les normes reguladores dels usos del territori, en el planejament urbanístic, tinguin presents els efectes additius que pel que fa a la contaminació acústica té la instal·lació de determinades activitats i en limitin la densitat.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- L'aprovació d'un pla de mobilitat i/o d'accessibilitat amb transport públic i privat, aparcaments, etc., que potenciï l'ús de mitjans de transport públic o altres formes de desplaçar-se, com ara anar a peu o amb bicicleta, com a alternativa al vehicle privat.

Article XXI. DRET AL LLEURE

1. Les autoritats locals garanteixen l'existència d'espais lúdics de qualitat oberts a tots els infants sense discriminació.
2. Les autoritats municipals faciliten la participació activa en l'esport i fan possible que les instal·lacions necessàries per a la pràctica esportiva estiguin a la disposició de tots els ciutadans i ciutadanes.
3. Les autoritats municipals encoratgen un turisme sostenible i vetllen per l'equilibri entre l'activitat turística de la ciutat i el benestar social i ambiental dels ciutadans i les ciutadanes.

Per tal de garantir espais lúdics de qualitat oberts a tots els infants sense discriminació, els ens locals poden:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar una ordenança reguladora de l'ús dels edificis escolars per a activitats de lleure i culturals fora de l'horari escolar.
- Articular la participació dels infants en el disseny dels espais lúdics dels quals són destinataris mitjançant l'instrument que es consideri escaient, com ara el Reglament de participació ciutadana, el Reglament d'espais de joc, etc.

Per facilitar la participació activa en l'esport de tots els ciutadans i ciutadanes, els ens locals poden:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en el planejament urbanístic les reserves corresponents de sòl per a instal·lacions esportives, fins i tot els municipis de menys de vint mil habitants.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Incloure en les cartes de serveis el compromís de posar a l'abast dels veïns centres, serveis i activitats de lleure.

Per tal de vetllar per l'equilibri entre l'activitat turística de la ciutat i el benestar social i ambiental dels seus ciutadans i ciutadanes, els ens locals poden establir, pels mitjans que es considerin adequats, la difusió de les normes de convivència vigents entre els visitants.⁵⁷

Article XXII. DRETS DELS CONSUMIDORS

Les ciutats vetllen, en els límits de les seves competències, per la protecció dels consumidors. A aquest efecte, i pel que fa als productes alimentaris, garanteixen o fan garantir el control dels pesos i les mesures, de la qualitat, de la composició dels productes i de l'exactitud de les informacions, i també de les dates de caducitat dels aliments.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Aprovar una ordenança reguladora de la protecció i defensa dels consumidors i usuaris.⁵⁸

Per tal de garantir els drets dels consumidors, els ens locals podrien encetar mesures com ara:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Crear, en exercici de la seva potestat d'autoorganització, un servei municipal d'inspecció en matèria de consum i una oficina municipal d'informació al consumidor.
- Comprometre's a desenvolupar programes d'educació i informació del consumidor. Aquest compromís podria incorporar-se en una carta de serveis que desenvolupés els drets dels ciutadans en relació amb els serveis municipals dedicats a la defensa dels consumidors i usuaris.

57. En aquest sentit, podrà articular-se la col·laboració municipal amb els diversos operadors del sector turístic. Igualment, es pot preveure que en l'atorgament de les llicències municipals que siguin necessàries per a l'exercici de l'activitat, si té un caràcter professional, es valorin les actuacions efectuades en relació amb conductes incíviques dels seus usuaris. Per a aquestes organitzacions professionals, i per al cas de persones que lloguen els seus immobles sense dedicar-s'hi com a activitat professional, les esmentades activitats en relació amb conductes incíviques es tindran en compte a l'hora de decidir sobre l'atorgament de mesures de foment dedicades a promoure l'activitat turística.

58. D'acord amb l'article 25.2.g de la LBRL i la Llei 26/1984, de 19 de juliol, general per a la defensa dels consumidors i usuaris.

PART IV. Els drets relatius a l'Administració democràtica local

Article XXIII. EFICÀCIA DELS SERVEIS PÚBLICS

1. Les autoritats locals garanteixen l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats dels usuaris, i vetllen per evitar qualsevol situació de discriminació o d'abús.
2. Les administracions locals es dotaran d'instruments per a l'avaluació de la seva acció municipal i en tindran en compte els resultats.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Elaborar i aprovar les (possibles) cartes de serveis,⁵⁹ que contindran:
 - els serveis que presta,
 - la forma de prestar-los,
 - els compromisos de qualitat que assumeix,
 - els controls de manteniment de la qualitat, i
 - l'avaluació i revisió anual de les cartes.⁶⁰

Aquestes cartes de serveis es difondran d'acord amb el compromís de transparència municipal. En aquest sentit, es poden publicar a la pàgina web del consistori, al tauló d'edictes i als mitjans de difusió de què disposi cada consistori. Així mateix, es pot editar una guia de serveis de la ciutat, en paper i en sistema braille i sonor.

- Revisar els plecs de clàusules de la contractació per adaptar-los no solament a les modificacions legislatives, sinó també a les progressives necessitats dels usuaris.
- Revisar les diverses formes de gestió dels serveis i la raó de ser dels organismes autònoms i les empreses públiques creats per les entitats locals, des de l'òptica de l'eficàcia i eficiència en la gestió dels serveis públics. La motivació de l'opció per una forma de gestió concreta ha de ser, en tot cas, palesa en l'expedient d'implantació del servei. Igualment, es pot aprofundir en els mecanismes de participació ciutadana articulant-los en relació amb els consells d'administració de les entitats prestadores de serveis públics.

Per dotar-se d'instruments per a l'avaluació de l'acció municipal i tenir en compte els resultats d'aquesta avaluació, es poden dur a terme, en el marc de les activitats previstes en el model de Reglament de participació ciutadana, les següents:

59. L'informe sobre bon govern i transparència administrativa, que va ser acabat el juliol del 2005 per un grup de treball creat per Acord del Govern de la Generalitat de 21 de desembre de 2004, recomana generalitzar a l'Administració les cartes de serveis, a fi de formalitzar els seus compromisos o garanties de gestió i prestació d'aquests. Aquest informe ha estat publicat per l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions el novembre del 2005.

60. El model de Reglament municipal de participació ciutadana estableix que l'Ajuntament ha de facilitar la participació ciutadana en els processos d'avaluació dels compromisos continguts en les cartes de serveis (art. 16).

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Elaborar indicadors d'eficàcia i d'eficiència, qualitius i quantitius, dels serveis i dels procediments que gestiona o tramita cada administració local i incorporar-los en el corresponent reglament regulador del servei o/i —segons el cas— en les cartes de serveis que pugui aprovar.
- Fer, periòdicament, enquestes de satisfacció dels usuaris.
- Posar a disposició dels usuaris fulls de suggeriments i reclamacions, telèfons de l'àrea o departament responsable.
- Revisar, periòdicament, la forma de prestació dels serveis públics, sigui quina sigui la seva fórmula de gestió, d'acord amb els resultats obtinguts de l'aplicació dels indicadors de gestió i de les enquestes de satisfacció.
- Articular un pla de qualitat del conjunt de l'organització o de sectors d'aquesta, a la vista de les demandes i observacions de la ciutadania palesades a través dels diversos mecanismes de participació.

Article XXIV. PRINCIPI DE TRANSPARÈNCIA

1. Les ciutats signatàries garanteixen la transparència de l'activitat administrativa. Els ciutadans i les ciutadanes han de poder conèixer els seus drets i obligacions polítics i administratius mitjançant la publicitat que es fa de les normes municipals, que han de ser comprensibles i actualitzades de manera periòdica, dels diversos mecanismes de participació.
2. Els ciutadans i les ciutadanes tenen dret a disposar d'una còpia dels actes administratius de l'Administració local que els afecten, llevat dels casos en què hi hagi obstacles d'interès públic o en relació amb el dret a la vida privada de terceres persones.
3. L'obligació de transparència, publicitat, imparcialitat i no-discriminació de l'acció dels poders municipals s'aplica a: la conclusió dels contractes municipals arran de l'aplicació d'una gestió rigorosa de la despesa municipal i a la selecció de funcionaris, empleats i treballadors municipals en el marc dels principis de mèrit i competència.
4. Les autoritats locals garanteixen la transparència i el control rigorós de l'ús dels fons públics.

La transparència de l'activitat administrativa es pot garantir a través dels mecanismes a l'efecte previstos en el model de Reglament de participació ciutadana, entre d'altres, mitjançant els determinis següents:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en els convenis reguladors de les condicions de treball dels treballadors del sector públic local:

–el compromís de formació de tots els treballadors públics en aquests valors i en la seva pràctica,

–l'aprovació d'un codi de conducta dels empleats públics.

A més a més, els reglaments d'organització municipal o de règim intern podrien incloure el reconeixement d'uns deures de l'Administració enfront dels ciutadans que, correlativament, s'articulen com a drets d'aquests:

- El dret que l'Administració s'adrexi als ciutadans amb un llenguatge administratiu entenedor. Els municipis es comprometen que les comunicacions administratives, les resolucions i els acords que adoptin siguin entenedors, és a dir, que es redactin en paraules comprensibles. L'Administració s'ha de comprometre a utilitzar un llenguatge clar i senzill, respectant els requeriments tècnics necessaris, però sempre entenedors.
- El dret al lliurament gratuït de formularis.
- Comprometre's a no fer comparèixer els ciutadans davant l'Administració excepte quan sigui estrictament indispensable.

Donar compliment a l'obligació de transparència, publicitat, imparcialitat i no-discriminació es pot assolir amb mesures com ara:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en la relació de llocs de treball, en tant que són majoritàriament considerades com a disposicions de caràcter general, els criteris clars que determinen que uns llocs de treball es proveeixin amb funcionaris, i d'altres, amb personal laboral, i fer-los públics.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Fer públiques les convocatòries de selecció del personal, les subvencions concedides,⁶¹ les convocatòries per a la contractació de béns i serveis, no tan sols amb els mitjans previstos legalment, sinó també a la pàgina web de l'entitat local i mitjançant qualsevol altre sistema que sigui eficaç.
- Incorporar els valors de transparència, publicitat, imparcialitat i no-discriminació en tots els convenis que l'Administració promogui i els contractes que adjudiqui.
- Fer públics els motius que justifiquen la modalitat de contractació escollida en cada cas.
- Elaborar una base de dades actualitzada, accessible a la seva pàgina web, on constin tots els contractes adjudicats, amb indicació del seu objecte, pressupost, adjudicatari i qualsevol altra informació que es consideri convenient.

61. En aplicació de l'art 18 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions.

- En l'àmbit de la contractació administrativa, no incloure l'experiència com a motiu a valorar per a l'adjudicació en el procediment obert per concurs.⁶²

PART V. Mecanismes de garantia dels drets humans de proximitat

Article XXV. ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA LOCAL

1. Les ciutats desenvolupen polítiques de millora de l'accés dels ciutadans i les ciutadanes al dret i la justícia.
2. Les ciutats signatàries afavoreixen la solució extrajudicial dels conflictes civils, penals, administratius i laborals, mitjançant la implantació de mecanismes públics de conciliació, transacció, mediació i arbitratge.
3. Si escau, la justícia municipal, exercida pels jutges de pau independents (persones de bé), elegits pels ciutadans i ciutadanes o pels governs locals, té la competència per resoldre amb equitat els conflictes que oposen els ciutadans i les ciutadanes i l'Administració municipal i que presenten caràcter de recurs.

Per tal de desenvolupar polítiques de millora de l'accés dels ciutadans i les ciutadanes al dret i la justícia, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Promoure, d'acord amb la capacitat econòmica de cada municipi, la creació de consells sectorials d'experts, formats per persones independents, als quals se sotmetin l'estudi i la proposta de resolució de determinats recursos administratius.⁶³

62. En la contractació pública, podem distingir entre el procediment de selecció i la forma d'adjudicació. El procediment de selecció pot ser obert, restringit i negociat. Tant en el procediment obert com en el restringit, l'adjudicació es pot efectuar per subhasta o per concurs. En la subhasta s'adjudica el contracte al licitador que ofereix un preu més baix. En el concurs s'adjudica al licitador que fa la proposta més avantatjosa. Pel que pertoca al procediment negociat, el contracte és adjudicat a l'empresari justificadament elegit per l'Administració, un cop s'han consultat i negociat els termes del contracte amb un o diversos empresaris. La Recomanació de la Comissió Europea al Govern espanyol de 31 de gener de 1996 i, posteriorment, la Resolució de la Secretaria d'Estat d'Afers Europeus de 20 de juliol de 2002 manifesten que l'experiència és un criteri per avaluar la capacitat dels licitadors, però no pot utilitzar-se com a criteri per a l'adjudicació del contracte. En conseqüència, d'acord amb l'informe 7/2002 de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa, l'experiència empresarial prèvia de l'empresa no diu res de les virtuts o els defectes de la proposta i, en aquest sentit, no té raó de ser com a criteri d'adjudicació. Des d'una òptica de transparència de la gestió pública, si l'avaluació de l'experiència esdevé imprescindible per a l'adjudicació del contracte, es pot emprar el procediment restringit que permet una selecció prèvia dels contractistes tenint en compte d'aquest criteri i eliminar aquest criteri dels plecs de clàusules administratives reguladors dels concursos mitjançant el procediment obert (<http://eur-lex.europa.eu>, www.gencat.net; darrera consulta, 21.2.2008).

63. Com ara el Consell Tributari de l'Ajuntament de Barcelona, constituït el desembre del 1988 per aquest Ajuntament arran de la supressió de les reclamacions economicoadministratives en l'àmbit local duta a terme per la Llei 7/1985, de 2 d'abril, de bases de règim local.

- Potenciar, d'acord amb les altres administracions competents, els recursos humans i materials al servei de la justícia de pau, en tant que és l'àmbit de l'Administració de justícia més proper al ciutadà, i la seva acreditada eficàcia per resoldre conflictes interpersonals.
- Afavorir el coneixement a la localitat dels òrgans de solució de conflictes alternatius a l'Administració de justícia, com ara d'arbitratge, conciliació i mediació, i que s'ofereixin els seus serveis en condicions avantatjoses per als veïns del municipi.
- Signar acords amb l'òrgan competent de l'Administració per fer possible el compliment de mesures sancionadores alternatives a l'ingrés a presó.⁶⁴

Article XXVI. POLICIA DE PROXIMITAT

Les ciutats signatàries fomenten el desenvolupament de cossos de policia de proximitat altament qualificats, amb missions d'agents de seguretat i convivència. Aquests agents apliquen polítiques preventives contra els delictes i actuen com una policia d'educació cívica.

Per tal de fomentar el desenvolupament de cossos de policia de proximitat, es podria:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en l'instrument regulador que es consideri convenient el compromís d'organitzar els serveis de policia segons els àmbits territorials, com ara els barris, que apropin la policia als ciutadans i que afavoreixin el coneixement mutu de policies i ciutadans.

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Complementar l'organització municipal amb la creació de la Junta Local de Seguretat.

Amb la finalitat que els cossos de policia compleixin missions d'agents de seguretat i convivència, es poden impulsar les mesures següents:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Promoure que l'actuació de les policies locals s'ajusti als principis que va establir el Congrés de Poders Locals i Regionals en la Resolució 180 (2004) sobre la policia local a Europa.

64. El Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya és responsable, a la data indicada, mitjançant el Servei de Mesures Penals Alternatives de la Subdirecció General de Medi Obert i Mesures Penals Alternatives, de fer el seguiment del compliment de les mesures penals alternatives. Aquestes mesures consisteixen en el compliment d'obligacions o tractaments imposats a l'autor d'un delicte per un jutge o tribunal com a pena alternativa a l'internament a la presó (www.gencat.net/justicia; darrera consulta, 21.2.2008).

- Fer palès, mitjançant l'instrument idoni, el compromís de la policia de satisfer les demandes i de tenir en compte els avisos dels diferents grups de població, amb vista a establir bones relacions entre la policia local i la població.
- Que els serveis de policia siguin especialment sensibles a les demandes dels habitants quan assenyalin infraccions i que s'esmercin a donar-hi resposta.
- Adoptar el compromís de la policia d'intentar comprendre els motius de descontentament de la població i d'aportar-hi les solucions apropiades.
- Elaborar un codi de bona conducta que aclareixi les normes de comportament i els principis a seguir per la policia local.
- Afavorir una valoració de les capacitats i del paper de la policia local en el manteniment de la seguretat i la prevenció.⁶⁵

Per tal de facilitar que la policia actuï com una policia d'educació cívica, un mitjà seria incloure, en la línia del que es comenta a l'article VIII, en els convenis reguladors de les condicions de treball dels treballadors públics locals:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Formar els policies en aquests valors i en la seva pràctica.
- Establir incentius per als agents favorables a l'acompliment dels principis esmentats en aquest article.

Finalment, es podria incloure en una eventual carta de serveis de la policia local, el compromís de destinar un nombre adequat d'agents del serveis de la policia local a la vigilància de cadascun dels instituts i les escoles del municipi per tal de prevenir qualsevol mena de violència, tràfic de drogues, etc.

Article XXVII. MECANISMES DE PREVENCIÓ

1. Les ciutats signatàries implanten al seu territori mecanismes preventius: - mediadors socials o de barri, en particular a les àrees més vulnerables; i - *ombudsman* municipal o defensor del poble com a institució independent i imparcial.
2. Per tal de facilitar l'exercici dels drets inclosos en aquesta Carta i sotmetre al control de la població l'estat de la seva concreció, cada ciutat signatària crea una comissió d'alerta constituïda per ciutadans i ciutadanes que s'encarregarà de l'avaluació de l'aplicació de la Carta.

65. Les propostes s'adeqüen a la Recomanació 152 (2004), adoptada per la Cambra de Poders Locals i Regionals el 25 de maig de 2004 en relació amb la policia local a Europa (www.coe.int; darrera consulta, 21.2.2008).

Per tal d'implantar al seu territori mecanismes preventius i facilitar l'exercici dels drets de la Carta, els ajuntaments poden:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Complementar l'organització municipal amb l'elecció per part del Ple del síndic/síndica/defensor/defensora de la ciutadania.⁶⁶
- Incloure en el Reglament orgànic municipal la creació d'una comissió encarregada de proposar estratègies per millorar la convivència i la salvaguarda dels drets humans.⁶⁷

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Crear serveis de mediació cívica o comunitària que, si escau, s'articularen en la forma que es consideri escaient amb els comentats a l'article II.
- Promoure activitats per difondre la cultura de la pau.⁶⁸

Art. XXVIII - MECANISMES FISCALS I PRESSUPOSTARIS

1. Les ciutats signatàries es comprometen a establir els seus pressupostos de manera que les previsions dels ingressos i les despeses puguin fer efectius els drets enunciats en aquesta Carta. Poden implantar a aquest efecte un sistema de pressupost participatiu. La comunitat de ciutadans i ciutadanes, organitzada en assemblees de barris o sectors o fins i tot en associacions, podrà d'aquesta manera expressar la seva opinió sobre el finançament de les mesures necessàries per a la realització d'aquests drets.
2. Les ciutats signatàries es comprometen, en nom del respecte de la igualtat de tots els ciutadans i ciutadanes davant les càrregues públiques, a no permetre que els àmbits o activitats de la seva competència escapin a la legalitat en matèria social, fiscal, ambiental o de qualsevol altre ordre; i actuen de manera que les àrees d'excepció a la legalitat desapareguin allà on existeixen.

Tot tenint presents els comentaris en relació amb les ordenances fiscals i els pressupostos efectuats en els articles IV, VI, X i XVIII, per tal que es puguin fer efectius els drets enunciats en aquesta Carta, els ajuntaments poden:

66. Vegeu els treballs promoguts per la mateixa Diputació de Barcelona.

67. En línia amb la proposta aprovada el 3.3.2006 per la XVII Assemblea General de la Federació de Municipis de Catalunya.

68. Les activitats per difondre la cultura de la pau poden adreçar-se especialment als centres d'educació en el lleure, a les escoles i als instituts, com ara l'elaboració de fitxes d'educació per la pau o jocs. Així mateix, amb un abast més ampli, es poden organitzar exposicions, campanyes, debats, etc. Es poden consultar les pàgines web d'entitats de l'àmbit de la pau, com ara: www.anue.org, www.fundacioperlapau.org, www.justiciaipau.org o www.pangea.org/unescopau (darrera consulta, 21.2.2008).

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en les bases d'execució del pressupost municipal l'organització d'uns *mecanismes de participació en la seva elaboració* adaptats a la realitat de cada municipi. D'acord amb la capacitat econòmica de cada municipi, incloure en els pressupostos municipals les *previsions d'ingressos i despeses* necessàries per poder fer efectius els drets reconeguts a la Carta.

Per tal de no permetre que els àmbits de la seva competència escapin a la legalitat, en els termes del que s'indica als articles X, en relació amb la conciliació de la vida familiar i laboral, i XIV, pel que fa al treball il·legal:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Incloure el compromís dels Ajuntaments d'exigir que els contractistes compleixin escrupolosament la legalitat i els estàndards d'ètica i de comportament exigibles al sector públic, en qüestions com la contractació de persones discapacitades, la transparència, el codi ètic, la responsabilitat social, la protecció del medi ambient, etc.

Disposició final

1. Un cop adoptada, la Carta romandrà oberta a la signatura individualitzada de totes les ciutats que s'adhereixin a aquest compromís.
2. Les ciutats signatàries incorporen dins l'ordenament local els principis i les normes, i també els mecanismes de garantia, establerts en aquesta Carta, i en fan menció explícita en els fonaments jurídics dels actes municipals.
3. Les ciutats signatàries reconeixen el caràcter de dret imperatiu general dels drets enunciats en aquesta Carta i es comprometen a rebutjar o denunciar qualsevol acte jurídic, en particular qualsevol contracte municipal, les conseqüències del qual serien un obstacle per al compliment dels drets reconeguts o serien contràries a la seva realització, i a actuar de manera que els altres subjectes de dret reconeixin així el valor jurídic superior d'aquests drets.
4. Les ciutats signatàries es comprometen a reconèixer aquesta Carta mitjançant la menció expressa a totes les seves ordenances municipals com a primera regla jurídica vinculant de la ciutat.
5. Les ciutats signatàries es comprometen a crear una comissió encarregada d'establir cada dos anys una avaluació de l'aplicació dels drets reconeguts per la Carta i a fer-la pública.
6. La Reunió de la Conferència Ciutats pels Drets Humans, constituïda com a assemblea plenària de les ciutats signatàries, decidirà implantar un mecanisme de seguiment adient per tal de verificar la recepció i l'acompliment d'aquesta Carta per les ciutats signatàries.

Per tal d'avaluar l'aplicació dels drets reconeguts per la Carta, tot tenint presents els mecanismes de prevenció proposats a l'article XXVII, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Incloure en el Reglament orgànic municipal la creació d'una comissió encarregada d'avaluar l'aplicació dels drets de la Carta, recomanar millores, avaluar-ne les seves funcions i amb l'obligació d'informar el Ple municipal dels resultats de les seves avaluacions i les recomanacions efectuades, a més de l'obligació de fer-los públics a la pàgina web de l'Ajuntament i als mitjans que siguin eficaços per tal que la informació sigui accessible.

Per tal de facilitar la implantació d'un mecanisme de seguiment de la recepció i l'acompliment de la Carta:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ D'ORDENANCES I NORMATIVES MUNICIPALS

- Es pot adoptar un acord plenari en el sentit de facilitar la implantació al municipi dels mecanismes de seguiment que l'assemblea plenària de les ciutats signatàries de la Carta decideixi.

Disposicions addicionals

Primera

Les ciutats signatàries es comprometen a actuar davant els seus estats de manera que les legislacions nacionals permetin la participació dels ciutadans i les ciutadanes residents no nacionals en les eleccions municipals, en el sentit expressat a l'article VIII.2 d'aquesta Carta.

Segona

Per tal de permetre el control jurisdiccional dels drets continguts en aquesta Carta, les ciutats signatàries es comprometen a demanar als seus estats i a la Unió Europea que completin les declaracions constitucionals de drets humans o la Convenció Europea de Drets Humans.

Tercera

Les ciutats signatàries elaboraran i executaran programes Agenda 21, en aplicació dels acords adoptats a la Conferència de l'ONU sobre Medi Ambient i Desenvolupament que es va celebrar a Rio de Janeiro l'any 1992.

Per tal de garantir l'elaboració i execució de programes Agenda 21, es pot:

PROPOSTES D'ADAPTACIÓ PER A LA REGULACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA, MESURES DE FOMENT, CARTES DE SERVEIS I/O ALTRES MESURES

- Habilitar les partides pressupostàries que permetin fer front a les despeses derivades de les accions mediambientals anteriors.
- Incloure a les cartes de serveis el compromís d'elaborar i aprovar plans d'acció local a favor de la sostenibilitat (Agenda local 21).
- Crear un Consell Municipal del Medi Ambient i sostenibilitat que promogui i vehiculi la participació ciutadana en l'elaboració i el desenvolupament de l'Agenda 21 local.⁶⁹
- Propiciar la realització d'auditories mediambientals que serveixin de base per a la redacció de plans d'acció local.

Quarta

En cas de conflicte armat, les ciutats signatàries vetllaran pel manteniment del govern de la municipalitat en el respecte dels drets proclamats en aquesta Carta.

Cinquena

La signatura del representant de la ciutat present el 18 de maig de 2000 a Saint-Denis està subjecta a la seva ratificació pel Ple municipal, que podrà establir les reserves al text de l'articulat que consideri adequades.

69. Es tractaria d'un consell sectorial dels que hi ha previstos a l'article 29 del model de Reglament municipal de participació ciutadana.

Annex

Normatives de referència

- Reial decret 2960/1976, de 12 de novembre, pel qual s’aprova el Text refós de la legislació d’habitatges de protecció oficial (BOE 28-12-1976).
- Constitució espanyola de 27 de desembre de 1978 (BOE 29-12-1978).
- Llei 49/1978, de 3 de novembre, d’enterraments en cementiris municipals (BOE 7-11-1978).
- Acords de l’Estat espanyol amb la Santa Seu sobre assumptes econòmics de 3-1-1979.
- Llei orgànica 7/1980, de 5 de juliol, de llibertat religiosa (BOE 24-7-1980).
- Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió (BOE 18-7-1983).
- Llei 26/1984, de 19 de juliol, general per a la defensa dels consumidors i usuaris (BOE 24-7-1984).
- Llei 7/1985, de 2 d’abril, de bases del règim local (BOE 3-4-1985).
- Decret 336/1988, de 17 d’octubre, pel qual s’aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals (DOGC 2-12-1988).
- Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l’accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques i d’aprovació del Codi d’accessibilitat de Catalunya (DOGC 4-12-1991).
- Acords de cooperació de l’Estat espanyol amb la Federación de Entidades Religiosas Evangélicas de España, aprovat per Llei 24/1992, de 10 de novembre (BOE 12-1-1992).
- Acords de cooperació de l’Estat espanyol amb la Federación de Comunidades Israelitas de España, aprovat per Llei 25/1992, de 10 de novembre (BOE 12-11-1992).
- Acords de cooperació de l’Estat espanyol amb la Comisión Islámica de España, aprovat per Llei 26/1992, de 10 de novembre (BOE 12-11-1992).
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC 11-10-1993).
- Decret 135/1995, de 24 de març, de desplegament de la Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l’accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques i d’aprovació del Codi d’accessibilitat de Catalunya (DOGC 28-4-1995).
- Recomanació de la Comissió Europea al Govern espanyol de 31 de gener de 1996 (<http://eur-lex.europa.eu>).
- Llei 11/1997, de 24 d’abril, que regula els envasos i residus d’envasos (BOE 25-4-1997).
- Ordre del Ministeri de Medi Ambient de 14-10-1997 (BOE 29-10-1997).
- Decret 139/1999, de 18 de maig, que desenvolupa la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l’Administració ambiental (DOGC 13-3-1998).
- Llei orgànica 8/2000, de 22 de desembre, de reforma de la LO 4/2000, d’11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (BOE 23-12-2000).

- Recomanació 19/2001, de 6 de desembre, del Comitè de Ministres als estats membres del Consell d'Europa (Rec (2001) 19F) sobre la participació dels ciutadans a la vida pública a nivell local (www.coe.int).
- Comissió —COM(2001) 274 Comunicació interpretativa sobre la legislació comunitària de contratos públicos y las posibilidades de integrar los aspectos medioambientales en la contratación pública (<http://eur-lex.europa.eu>).
- Llei 16/2002, de 28 de juny, de contaminació acústica (DOGC 11-7-2002).
- Decret legislatiu 1/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de patrimoni de la Generalitat de Catalunya (DOGC 31-12-2002).
- Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (DOGC 20-5-2003).
- Carta europea de la participació dels joves a la vida local i regional, adoptada pel Congrés de Poders Locals i Regionals d'Europa el 21 de maig de 2003 (CPLRE 2003). (www.coe.int).
- Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies (DOGC 16-7-2003).
- Llei 37/2003, de 17 de novembre, reguladora del soroll (BOE 18-11-2003).
- Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions (BOE 18-11-2003).
- Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals (BOE 13-3-2004).
- Recomanació 152 (2004) adoptada per la Cambra de poders locals i regionals el 25 de maig de 2004 en relació amb la policia local a Europa (www.coe.int).
- Decret legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme (DOGC 28-7-2005).

La Diputació de Barcelona és una institució de govern local que treballa conjuntament amb els ajuntaments per impulsar el progrés i el benestar de la ciutadania.

La col·lecció **Documents de Treball** facilita als agents del món local documentació actualitzada per contribuir a la millora de la gestió de les polítiques públiques locals.

La redacció i divulgació de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat i la posterior adhesió a aquesta de molts ajuntaments ha posat de manifest el seu valor com a referent per a l'actuació dels diferents agents que operen a la ciutat. Els ajuntaments, però també el conjunt de la ciutadania, troben en la Carta un marc que permet orientar les seves polítiques. La guia metodològica que us presentem recull un conjunt d'orientacions per a l'aplicació i el desenvolupament del contingut de la Carta en el marc normatiu municipal, d'acord amb l'ordenament jurídic de l'Estat espanyol i el de la Comunitat Autònoma de Catalunya.

Diputació de Barcelona
Àrea d'Igualtat i Ciutadania
Oficina de Participació Ciutadana
Travessera de les Corts, 131-159
Recinte Maternitat. Pavelló Mestral, 4t pis
08028 Barcelona
Tel. 934 049 386
o.participacioc@diba.cat
www.diba.cat/participacio

